

synchro¹

časopis audiovizuálních tvůrců

1/2023

90 LET
BARRANDOV
STUDIO
A NATOČENÍ
PRVNÍHO FILMU

90

80 LET
NÁRODNÍHO
FILMOVÉHO
ARCHIVU
/ NFA

80

70 LET
ČESKÉ TELEVIZE
/ ČT

70

30 LET
ČESKÉHO
LVA

30

20 LET
OCHRANNÉ
ASOCIACE
ZVUKAŘŮ—
AUTORŮ / OAZA

20

JAKÉ DALŠÍ
VÝROČÍ NÁS
ČEKÁ?

?

Česko–slovensko–maďarský animovaný film
Tonda, Slávka a kouzelné světlo (2023)
režiséra Filipa Pošivače

získal prestižní Cenu poroty v kategorii Contrechamp na letošním 43. ročníku největšího festivalu animovaných filmů na světě ve francouzském Annecy a okouzil mezinárodní publikum.

Postava filmového Tondy je historicky první svítící animovanou loutkou, která byla na světě vyrobena. Oficiální soutěžní kategorie Contrechamp patří mezi nejmladší na festivalu v Annecy a je určena pro celovečerní animované filmy, které si zaslouží speciální mezinárodní pozornost. Producenty filmu jsou nutprodukcia a nutprodukce, koproducenty Česká televize, Rozhlas a televize Slovenska, Kouzelná animace a Filmfabriq. Film finančně podpořily Audiovizuální fond, Státní fond kinematografie, Eurimages, Creative Europe MEDIA, Maďarský národní filmový institut a Zlínský kraj. Světová premiéra filmu proběhla na 63. ročníku Zlínského filmového festivalu. Do českých kin jej uvede společnost CinemArt na konci roku.

SYNCHRON 1/2023

Editorial

Rada České televize zvolila 7. 6. 2023 nového generálního ředitele České televize pana Jana Součka, dosavadního ředitele ČT Brno. Válka na Ukrajině není stále vybojovaná, čeští filmaři stojí za svými ukrajinskými kolegy, z nichž mnoho mladých studuje na našich odborných školách, někteří i pracují, a každý festival, každá filmová přehlídka upozorňuje na jejich boj i práci. Nové vydání Synchronu 1/2023 přináší zprávy o tom, co za první půlrok 2023 ovlivňuje a utváří českou audiovizuální scénu. Posuďte jak. Přináší zprávy o ocenění práce českých filmařů i studentů oboru, doma cenou, kterou udílí FITES, TRILOBIT 2023, ale i ocenění ve světě. Rok 2023 přináší hned několik významných výročí z oblasti filmu i televize. Když se na tuto žeh díváme, vidíme, jak široký společenský i hospodářský prostor reprezentuje audiovizuální sféra po mnoho desítek let. Volební valná hromada FITES 30. 5. 2023 rozhodla o dalším směřování činnosti a zvolila výkonný výbor do roku 2025. ☺

Redakční rada

FITES

SYNCHRON, profesní časopis audiovizuálních tvůrců a výkonných umělců, režisérů, kameramanů, producentů, střihačů, zvukových mistrů, odborníků v dabingu a dalších odborných pracovníků audiovizuální a nových médií. VYDÁVÁ Český filmový a televizní svaz FITES, z.s., Korunovační 164/8, 170 00 Praha 7, www.fites.cz, KONTAKT: info@fites.cz, ČÍSLO ÚČTU: Fio banka, č. ú. 2200428617/2010, REDAKCE: Výkonný výbor FITES, TITULNÍ STRANA: Jakub Novotný, SAZBA A GRAFICKÁ ÚPRAVA: Jakub Novotný, TISK: Agentura AZOR print media, EVIDENCE: MK ČR, č. E 13763. ISSN 1213-9181, PRODUKCE A INZERCE: Zdena Čermáková, +420 724 216 657, +420 730 146 751, EXPEDICE: RECOM, spol. s r.o., DO TISKU: 22. 6. 2023 PŘEDPLATNÉ: 600 Kč (včetně poštovného), pro členy FITES zahrnuto v členském příspěvku.

SLOVO PŘEDSEDY

FITES

Vážení členové FITES,

VALNÁ HROMADA 30. 5. 2023, která se konala poprvé za mého působení, proběhla ve věcné diskusi přítomných členů. Mým úkolem byla především příprava každoročního konání TRILOBIT, vydávání Synchronu, pořádání Čtvrtletníků, spolupráce na předávání cen Františka Filipovského za dabing v Přelouči a konání tradiční FITESPARTY na MFF v Karlových Varech.

I v tomto roce 2023 v této nastolené cestě činnosti pokračujeme, ale máme oproti minulosti značný nedostatek financí. Odpadl nám hlavní sponzor ČEZ a nedaří se nám sehnat adekvátní náhradu. V konání VH jsem viděl určitou naději, že pomoci vás, všech členů FITESU, se společně pokusíme tuto situaci řešit a nadále udržet statut slavného jména našeho spolku – FITES.

Spoléhám se na vás! ☺

Jarda Černý – předseda FITES

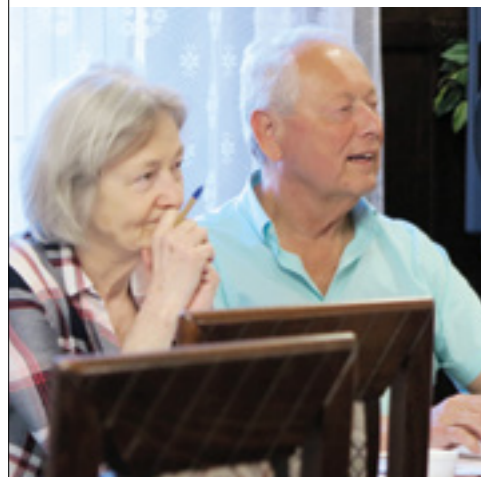
Pro Synchron a naše webové stránky.

Sponzorská podpora a inzerce v Synchronu by měla být významným finančním zdrojem, bez něhož činnost FITES není nadále možná. Proto se snažíme udržet si nejenom stávající sponzory a inzerenty, ale společně se pokusme získávat i nové. Reklamní a inzertní prostor nabízíme v našem časopise Synchron, který distribuujeme v nákladu 1200 kusů. Dále nabízíme prostor pro loga sponzorů při konání našich akcí, zejména při předávání cen TRILOBIT, který přenáší ČT v přímém přenosu na programu ČT art, a v neposlední řadě na našich webových stránkách www.fites.cz. Pokud vás naše nabídka zaujala, prosím, neváhejte a kontaktujte nás!

FOTO: MAREK JÍCHA

↑ Atmosféra diskuse

↑ Jana Tomsová a Elmar Kloss

↑ Vlastimil Venclík

↑ Ivan Biel a Kristina Vlachová

FOTO: MAREK JÍCHA

↑ Iva Ježková

↑ Tomáš Kepka

↑ Miroslav Sanytrák

FOTO: MAREK JÍCHA

VALNÁ HROMADA ČESKÉHO FILMOVÉHO A TELEVIZNÍHO SVAZU FITES, Z.S. DNE 30. KVĚTNA 2023

USNESENÍ VALNÉ HROMADY

Průběh Valné hromady proběhl ve věcné diskusi.

Dosavadní předseda FITES Jaroslav Černý shrnul činnost organizace v průběhu posledních dvou let. Vyzdvihl zejména odbornou práci vedení časopisu Synchron, který dává prostor společné diskusi s ostatními profesními sdruženími, umožňuje vyjadřovat se k současné umělecko-politické situaci, kde „umění“ je stále více upozaděné. Jde zejména o podporu uměleckých spolků od státních institucí a svojí publikační činností, která není nijak cenzurovaná, synchronizuje jejich informovanost a činnost. Navíc obsah Synchronu dává prostor mladé umělecké generaci.

Byla přednesena a schválena zpráva o hospodaření za minulé období členem kontrolní komise Petrem Makovičkou.

FITES nadále bude pokračovat v přípravách a realizacích akcí TRILOBIT, Cen Františka Filipovského v Přelouči, Čtvrtletníků (kde chce zapojit do diskuse s mladší generací a prezentovat jejich názory), FITESPARTY na MFF KV, s tím, že se bude více zaměřovat na propojení multiprofesní úlohy FITES, která je předurčena historickou podobou jejího vzniku počátkem šedesátých let minulého století.

Čestným členem FITES byl jmenován kameraman a dlouholetý člen VV František Němec, který v tomto roce dovršil úctyhodných 90 let.

Bylo odhlasováno valnou většinou přítomných členů FITES zvýšení členských příspěvků na 800 Kč ročně a pro důchodce nad 65 let poloviční sazbu 400 Kč. Splatné od ledna 2024.

V tajných volbách byli zvoleni nejvyšším počtem hlasů kandidáti do Výkonného výboru, jmenovitě: Elmar Kloss, Šárka Kosková, Jaroslav Černý, Marek Jícha, Jana Tomsová, Martin Vadas, Vlastimil Venclík, Petr Makovička, Olga Strusková.

Dále byli zvoleni 2 členové do Kontrolní komise: Antonín Dekoj a Katarína Vaculíková–Slobodová.

Toto usnesení bylo schváleno
Valnou hromadou FITES
30. 5. 2023

1	Editorial / SYNCHRON 1/2023, redakční rada
1	SLOVO PŘEDSEDY FITES / Jarda Černý
3	VALNÁ HROMADA ČESKÉHO FILMOVÉHO A TELEVIZNÍHO SVAZU FITES, z.s. / dne 30. května 2023
5	Každoroční udílení cen českého filmového a televizního svazu FITES TRILOBIT 2023
10	28. slavnostní předání cen AČK za rok 2022 / Asociace českých kameramanů
14	Věra Štinglová, kameramanka / MgA. Josef Špelda, kameraman
15	80 let filmového archivu NFA
17	O zhmotnění jednoho snu / Film Studio Barrandov slaví 90 let / Jakub Jiras, Barrandov Studio
25	Sedmdesátiletá Česká televize / Daniel Růžička
28	Filmaři filmařům, 30 let ceny Český lev
30	20. výročí založení Ochranné asociace zvukařů–autorů / OAZA / Prof. ing. Karel Jaroš
31	Tisíc představ jedné chvíle. Už 100 let / 100leté výročí Českého rozhlasu / Tomáš Pilát
32	Vláda k úpravě systému volby do Mediálních rad a k udržitelnosti financování veřejnoprávních médií
32	Filmové laboratoře České televize jsou nadále funkční / Karolína Blinková
33	Výzkum ke Statusu umělce / Autoři a další filmové profese – specifika sociálního statutu
34	Dopis Jiřího Krejčíka ml. ministři kultury / 16. února 2023
35	Otevřený dopis Jiřího Krejčíka ml. k vysílání nedigitalizovaného filmu <i>Vyšší princip</i> / 17. května 2023
36	Dopis generálního ředitele ČT Krejčíkovi / 29. května 2023
37	MARNOST NAD DIGITÁLNÍ MARNOST. Ta slaví letos 10leté výročí / Marek Jícha
40	Schvalovací protokol snímku <i>S čerty nejsou žerty</i> / 12. prosince 2019
42	Dopis od pana náměstka Šaška / O jednání AČK na MK (Marek Jícha) / 30. května 2023
43	Mezinárodní kameramanský summit ASC ICS v Los Angeles / Marek Jícha
47	Seriál <i>Na západní frontě klid</i> 2022 nominanti ceny Oscar / čeští filmoví profesionálové odpovídají
49	Zlínští studenti zvítězili v soutěži evropských filmových škol
52	AUDIOVIZE UTB LETOS NA JAŘE / Irena Kocí
53	Asociace českých filmových festivalů / Petr Veruněk
55	První český VR film <i>Tmání</i> v Národním filmovém muzeu NaFiM v Praze
56	ILUZE A PRAVDY VIRTUALNÍ REALITY / Mgr. Tomáš Kepka
58	Zdraví, štěstí milé Kristině Vlachové k „80“ / Martin Vadas
61	Gratulace k letošním 93. narozeninám / PhDr. Vlasta Svobodová, CSc., M.A. / Cesta k filmu / Petr Kňava
62	Československá vědecká expedice do Austrálie / Milan Švihálek
69	Amadeus 40 / Petr Makovička, pomocný režisér filmu <i>Amadeus</i>
74	Legendární mistr zvuku Jiří Zobač / Prof. Karel Jaroš, mistr zvuku
75	Odešel střihač Jiří Šebelka / televizní kolegové Vladimír Dousek a Daniel Růžička
76	SPORTFILM FESTIVAL LIBEREC 2023 / 26. ročník libereckého festivalu / 12.–15. října 2023
78	Kdo je filmový producent? / Julie Žáčková a Ondřej Trojan
79	TRILOBIT NENÍ TROGLODYT / poznámky k 36. ročníku audiovizuální ceny / Vladimír Just

KAŽDOROČNÍ UDÍLENÍ CEN TRILOBIT '23

českého filmového
a televizního svazu FITES

Ceny za mimořádná audiovizuální díla byly vyhlášeny 21. 1. 2023 na slavnostním ceremoniálu, který se uskutečnil v moderní sportovní hale v Dolních Břežanech. Ceremoniál streamovala ČT. Jedny z nejstarších filmových cen již po šestatřicáté poukázaly na díla s výraznou uměleckou kvalitou a s etickým a společenským přesahem.

Ceny TRILOBIT 2023 se uskutečnily pod záštitou hejtmanky Středočeského kraje paní Mgr. Petry Peckové a ministra kultury České republiky Mgr. Martina Baxy.

↑ Hejtmanka Středočeského kraje Petra Pecková a předseda FITES Jaroslav Černý

Slovo předsedy poroty Vladimíra Justa
„Letos jsme udělili kromě tradiční Ceny Vladislava Vančury za celoživotní dílo ceny za přínos občanské společnosti Moc bezmocných a dříve kritické, nyní podpůrné ceny Citrón, celkem šest Trilobitů. Oproti minulým ročníkům u nich tentokrát nepřevažovaly dokumenty, ale rozložení mezi hranou a dokumentární tvorbou bylo rovnoměrnější. O hlavní cenu Trilobit Barrandien se tak příznacně podělily jeden dokument a jeden hraný seriál.“

Udělení cen je komentováno výrokiem poroty
Redakce Synchronu položila laureátům ceny TRILOBIT 2023 otázku: *Jaké místo ve Vaší mysli zaujímá a na jakém místě fyzicky máte letošní cenu TRILOBIT 2023.*

HLAVNÍ CENU TRILOBIT BARRANDIEN 2023 režiséru Tomáši Bojarovi, střihači Šimonu Špidlovi a mistru zvuku Václavu Fleglovi za film GOOD OLD CZECHS

Porota oceňuje mimořádnou kinematografickou kvalitu zpracování archivních a dobových dokumentárních materiálů, přibližujících příběh dvou mladých Čechoslavočků, Františka Fajtla a Filipa Jánského, kteří bojovali ve druhé světové válce jako piloti RAF. Zvukové, střižové a režijní ztvárnění tohoto poutavého příběhu vytváří ryzi filmový zážitek, který by neměl ujít pozornosti nejen odborné, ale i širší divácké veřejnosti, a v neposlední řadě i filmovým a televizním distributorům.

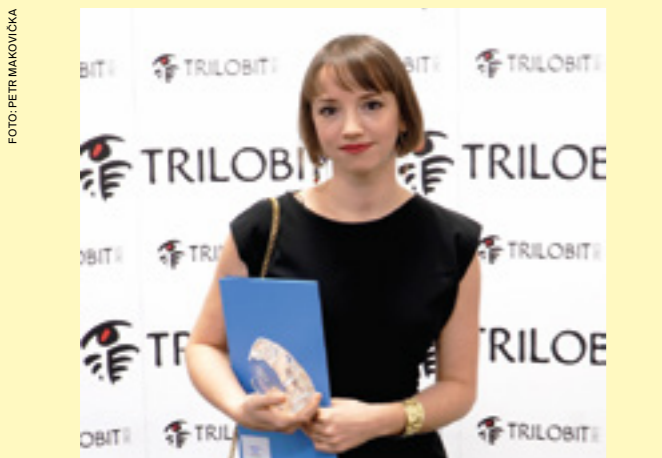
Otázka Sy: *Cena TRILOBIT se u mě poji hlavně se vzpomínkami na ceremoniál v Dolních Břežanech. Celý večer pro mě byl celkem osvěžujícím zážitkem a v jistém ohledu snad i návratem do uvolněných 90. let, ve kterých jsem vyrůstal. Občas mám totiž pocit, že filmové ceny se dnes berou až moc vážně, a že bych se bez všech těch červených koberců a reflektorů celkem snadno obešel. V Břežanech jsem si žádného červeného koberce nevyšiml. Když jsme sem dorazili, jiný koberec pod pódiem se teprve luxoval a jedna z milých organizátorek se mě zeptala, jestli umím otevírat víno. Celkem ano, tak jsem jí s tím rád pomohl. A když pak navíc zahrál i Ivan Hlas, říkal jsem si, že návrat ke kořenům je dokonán se vším všudy. Ceny neschraňuji a doma si je nevystavuji. O TRILOBIT ale projevil zájem moje maminka, tak jej teď mají někde na policice moji rodiče.*

HLAVNÍ CENU TRILOBIT BARRANDIEN 2023
scenáristce Sáře Zeithammerové
a režiséru Damiánu Vondráškovi
za televizní sérii PĚT LET

Desetidílnná série 13ti až 23ti minutových epizod ukazuje, že i na tak tradičním půdorysu, jakým je TV seriál a dnes tak zdánlivě módní a obehnané téma dávného znásilnění, lze natočit strhující a zdaleka ne jednoznačný příběh. Příběh nemá padoucha ani hrdinu, zato klade před nás otázku, nakolik se mediální prezentace může neblaze podílet na osudu dvou mladých lidí a jejich blízkých.

Otázka Sy: Damián Vondrášek: Není běžné, aby televizní tvorba dostala přednost před tou filmovou, o to víc si hlavní ceny pro náš webseriál vážíme. Pomohla upozornit na náš skromný projekt a na téma sexuálního násilí, které v tomto netradičním formátu zpracováváme. Je to důkaz, že televizní tvorba nemusí být jenom zábavná, ale že unese i těžká témata a náročnější formy zpracování.

CENU TRILOBIT 2023
Tereze Nvotové, režisérce a spoluscenáristce
filmu SVĚTLONOC

Film mladé režisérky dokazuje, že vysoce aktuální témata, jakými jsou násilí na ženách a zakořeněné předsudky každé komunity vůči jinakosti, vedoucí i v 21. století až k iracionální davové agresi, lze zpracovat i jinak než pouze s publicistickou přímočarostí. Lze k nim přistupovat i imaginativně, metaforicky, s citem pro tajemství a nejednoznačnost básnického obrazu.

Otázka Sy: TRILOBITA za Svetlonoc som dala hneď vedľa toho, čo som dostala za film Mečiar. Sú tam spolu na poličke aj s leopardom z Locarna a inými cenami, ale aj s otláčkami mojho chrupu a zlatou mačkou na baterky, čo neustále kývá. V mojej mysli sa nachádza TRILOBIT v oblasti vďačnosti. Je to krásny pocit, keď niekto ocení moju prácu, pretože tým oceňuje aj myšlienky, ktoré niese a ktoré sa tým pádom šíria ďalej.

CENU TRILOBIT 2023
Adamu Sedlákovi
za režii filmu BANGER

Porota oceňuje BANGER coby výrazné generační dílo vycházející z řad tuzemské filmové produkce, která jinak mladé publikum a jeho témata tradičně povětšinou ignoruje. Jde o vizuálně neotřelý film, který těží z nejsoučasnějších pop-kulturních trendů. Rapovou subkulturu a život mladých lidí se díky kvalitnímu scénáři, autentickému příběhu a silným hlavním postavám daří zasadit do lokálního kontextu a svým svěžím zpracováním přiblížit mainstreamu.

Otázka Sy: Trilobit mám doma na poličke. Je to pěkné vyhrávat jakoukoliv cenu (odpověď po telefonu, přímo z natáčení).

CENU TRILOBIT 2023
Patriku Lančaričovi za režii dokumentu
DEŽO HOFFMANN – FOTOGRAF BEATLES

Porota oceňuje ryze filmovou řeč, jež v symbióze s hudbou a neotřelými archivními záběry ve strhujícím

dynamickém tempu vypráví pozoruhodný životní osud významného umělce a Evropana slovenského původu, ve světě možná známějšího než u nás. Na fenoménu Beatles a jejich fotografa znovuprožíváme příběh Evropy a světa druhé půle minulého století.

Otázka Sy: Každé ocenění naší práce poteší a obzvlášť, ak sa jedná o prestížnu Cenu TRILOBIT. Veľmi si ju vážim, pretože je to ocenenie odbornej poroty a v kontexte veľmi kvalitných filmových diel. Navyiac, pre nás zo Slovenska má ocenenie českých filmových kolegov ešte stále príchut mimoriadnosti. A kde ju mám fyzicky? Zatiaľ ju mám v mojom prechodnom domove vo Zlíne a čaká, kým ju priradím k tým ostatným doma v Pezinku.

CENU TRILOBIT 2023
Martinu Kubovi
za režii filmu VINLAND

Režisér Martin Kuba získává TRILOBITA za vyspěle uchopený tvar studentského filmu, a to jak skvělým užitím filmových výrazových prostředků, tak co do sdělení. Snímek se zabývá ožehavým a aktuálním tématem vykořisťovaných zahraničních dělníků a přibližuje tím českému divákovi paralelní svět, který většina z nás nevnímá, a přesto se nás týká. Navíc žánrovým pojetím, které z filmu činí nejen důležitou výpověď, ale i napínavou a poutavou podívanou.

Otázka Sy: Ceny TRILOBIT si moc vážím! Ať už proto, že původ tohoto ocenění sahá do „zlatého“ období československé kinematografie v 60. letech, či proto, mezi jak skvělými filmy z letoška i z minulých let jsme ji obdrželi. Fyzicky se nachází rovněž v dobré společnosti, mezi cenou ČFTA „Magnesia“ a cenou z festivalu Pragueshorts, které ji pro Vinland krátce poté následovaly.

CENU MOC BEZMOCNÝCH
Tomáši Kratochvílovi
za film PONGO CALLING

Dokument nápaditým a citlivým způsobem vytváří portrét Štefana Ponga – člověka, který svými názory i činy popírá a vyvrací předsudky a zjednodušující náhledy na romskou problematiku, jež jsou tak hluboce zakořeněné v naší společnosti. Osobní zkušenost s rasismem ho přivedla k emigraci, kde našel příznivé podmínky pro vzdělání i osobnostní rozvoj svých potomků. Začal také účinně pomáhat těm nejbědnějším, sociálně nejvytlučenějším romským společenstvím u nás.

Otázka Sy: Letos jsem se nad významem ocenění zamýšlel, protože do světa vyrazil po šesti letech práce můj celovečerní film Pongo Calling. Posbíral různá ocenění i v Evropě i doma, mimo jiné cenu TRILOBIT: Moc bezmocných. Z každé ceny mám radost, protože přispívá drobným plusem k realizovatelnosti mých příštích projektů. A hlavně dodává váhu tématům, o kterých vyprávím. Přesto, abych byl upřímný, je to docela fuška. Takový koprodukční celovečerník má mnoho premiér a festivalových projekcí rozložených zhruba do ročního období, což pro mě jako autora znamená hodně cestování, komunikace a zařizování nad rámec mé běžné práce a mimo honorovanou oblast. Ano, je to čest, lidé jsou na mě milí. Poznám nová místa. Vyslechnu si chválu. Ale při placení nájemného si často představím jak krásné by bylo, kdyby se prestiž počítala mezi oběživo. A je tu ještě jedna věc: výroba, postprodukce a distribuce celovečerníku trvá léta. Stává se, že téma mezitím zastarává, nebo hlavní postava umře – jako se to stalo mě. Takový televizní dokument natočíte a za chvíli ho většinou vysílají. Pokud jde o aktuální téma, převáží podle mě rychlost a nesrovnatelně širší divácký dosah nad hodnotou cen a rozhovorů v médiích. Kina i festivaly jsou v případě dokumentu, co si budeme nalhávat, téměř vždycky jen o úzké „fajnšmekerské“ skupině diváků. Takže ano, cen si velmi vážím, ale rozhodně nejsou hlavním motivem proč točím filmy. A kde je teď fyzicky cena Trilobit: Moc bezmocných? Koluje v Anglii mezi postavami filmu o Štefanu Pongovi, romském řidiči kamionu.

CENU VLADISLAVA VANČURY 2023 malíři, scénografovi a světově proslulému kostýmnímu výtvarníkovi Theodoru Pištěkovi za celoživotní dílo, jímž přispěl ke kultivovanosti české audiovizuální i divadelní tvorby a k jejímu mezinárodnímu věhlasu

Theodor Pištěk, laudatio
„Velkofilm na člověka neustále nastražuje pasti. Je důležité neprohrát. Chtějí po vás něco na první pohled absurdního. Víte, snem každého výtvarníka je mít před natáčením všechny kostýmy na ramínku.“

To řekl v jednom z rozhovorů král českých kostýmních výtvarníků, ale také malíř, scénograf a bývalý automobilový závodník Theodor Pištěk.

Málokdo z českých umělců dostal do vinku tolik talentu. Po otci, herci Theodoru Pištěkovi, podědil lásku k filmu, po svém pradědečkovi, českém malíři Františku Ženiškovi, výtvarný talent. Po svém dědečkovi Juliu Ženiškovi, zakladateli firmy Ford pro Rakousko-Uhersko, získal lásku k automobilům.

Když se ve svých 18 letech posadil za volant závodního auta, šlo mu to tak rychle, že byl nominován do Československého reprezentačního družstva v automobilových závodech na okruzích a v Evropském poháru. I když on sám si nejvíce cení svého prvního vítězství, kterého dosáhl na závodech Zbraslav–Jíloviště.

V roce 1952 byl přijat na Akademii výtvarných umění v Praze do ateliéru Vratislava Nechleby. O sedm let později ho poprvé do svých osidel vtáhl svět filmu při spolupráci s Františkem Vlácilem na filmu *Holubice*.

Pak to šlo ráz na ráz: v roce 1960 první samostatná výstava, spolupráce s Františkem Vlácilem na filmech *Marketa Lazarová* a *Údolí včel*. Následovaly desítky dalších filmů, které zde není čas všechny uvést, jen námatkou *Zabil jsem Einsteina*, *pánové, Adelheid*, *Případ pro začínajícího kata*, *Pane, vy jste vdova!*, *Stíny horkého léta*, *Adéla ještě nevečeřela*, *Dívka na koštěti*, seriály *Pan Tau*, *Arabela*, *Návštěvníci* a nesmíme zapomenout na ikonickou pohádku *Tři oříšky pro Popelku*.

V 80. letech přišel vrchol jeho tvorby. Spolupráce s Milošem Formanem. Za kostýmy k filmu *Amadeus* získal filmového Oscara a nominaci na cenu Britské filmové akademie. Za kostýmy pro další Formanův film *Valmont* byl opět nominován na Oscara a obdržel cenu francouzské filmové akademie César. Stal se členem Americké filmové akademie.

Celkový výčet úspěchů a cen by byl nekonečný, takže jen telegraficky: je také držitelem Českého lva,

Křišťalového glóbu a Zlatého střívečku za přínos kinematografii pro děti a mládež. Spolu s Václavem Havlem a Jiřím Kolářem založil Cenu Jindřicha Chalupeckého pro mladé výtvarníky. Jeho obrazy jsou dnes ceněny v hodnotách desítek milionů korun.

On sám své zcela mimořádné dílo zhodnotil takto: „Marketa Lazarová, co se týče mojí práce, byl nejlepší film. Tam jsem zazářil nejvíce a bylo to hned na začátku. Jí se nevyrovnal žádný další snímek. Amadeus nebyl špatný, to mluvím o vlastní práci, ne o filmu jako takovém, ale na Marketu Lazarovou další už neměl.“

(osobní douška na závěr)
Mistře, před pár měsíci na výstavě vašich obrazů jste hluboce oslovil i mou jedenáctiletou dceru. Chce být teď také jako vy závodníci... Pokud umělec během svého života dokáže takto silně promluvit k několika generacím svých současníků včetně té nejmladší, myslím, že si nemůže přát více.

Zora Cejnková, členka poroty

Otázka Sy: *Nemoc upoutává pana Pištěka delší dobu v domácím prostředí. Nechodí ven, ale přijímá návštěvy. Cenu TRILOBIT 2023 udělil FITES Theodoru Pištěkovi za celoživotní práci světové úrovně v audiovizu, kde proslul jako výtvarník a návrhář kostýmů zejména u filmů Miloše Formana, Františka Vlácilera a dalších tvůrců. Jeho upřímné dojetí při předání zachytila momentka Jaroslava Černého. Z vděčnosti cenu pohladil se slovy radosti, že je velice rád a celému FITES děkuje. Zajímalo nás, kde si ji vystaví. Fota úložiště mluví za vše. Cena TRILOBIT je umístěna mezi všemi cenami, které byly panu Pištěkovi uděleny za jeho bohatou tvůrčí práci z celého světa. Přejeme mu hlavně zdraví a stále dobrou přátelskou náladu.*

Děkujeme.
Jaroslav Černý — předseda FITES

Český filmový a televizní svaz FITES propůjčuje kritickou a podpůrnou cenu CITRÓN Volebnímu/vbrzku Mediálnímu výboru Poslanecké sněmovny Parlamentu České republiky

Tato vitaminová injekce je tentokrát cenou pro povzbuzení k odvaze uskutečňovat bez průtahů i nepopulární opatření, například dorovnat konečně veřejnoprávní poplatky vzhledem k inflaci a novelizovat zákon o AUDIOVIZI. A to tak, aby zasáhl i globální streamo-

vací hráče typu Netflix či Amazon, které na našem trhu, na rozdíl od Polska, Chorvatska, Rumunska, Francie, Dánska, Británie a dalších evropských zemí, mohou podnikat, resp. parazitovat bez jakýchkoli závazků k domácí tvorbě

Otázky Sy: *V lednu jsem zcela nečekaně a bez varování přebíral cenu za Volební výbor Poslanecké sněmovny. O co se jednalo? O kritickou a podpůrnou cenu CITRÓN v rámci udílení cen TRILOBIT organizovaném Českým filmovým a televizním svazem FITES za mimořádná audiovizuální díla. Vitaminová injekce dle organizátorů má sloužit pro podporu odvahy uskutečnit i nepopulární opatření, jako např. dorovnání veřejnoprávních poplatků za televizní a rozhlasové vysílání vzhledem k inflaci, nebo novelizovat zákon o AUDIOVIZI tak, aby zasáhl i globální streamovací hráče, kteří na našem trhu, na rozdíl od Polska, Chorvatska, Rumunska, Francie, Itálie, Dánska, Británie a dalších evropských zemí, mohou podnikat bez jakýchkoli závazků k domácí tvorbě a bez jakéhokoliv placení přímých daní nebo poplatků.*

O převzetí ceny jsem informoval kolegy na zasedání Volebního výboru a cenu, košík citrónů, jsem předal symbolicky předsedovi výboru Aleši Juchelkovi. Ten citróny nabídl i ostatním členům výboru a někteří z nich si je opravdu převzali. Věřím, že to bylo symbolické a všichni při schvalování příslušných zákonů budeme na citrón, plný podpůrných vitaminů, myslet.

Správně by však část ceny měla být věnována na podporu odvahy v rozhodování i Výboru pro vědu, vzdělání, kulturu, mládež a tělovýchovu, protože zejména novela zákona o AUDIOVIZI bude procházet tímto výborem. V této věci jsme již na podvýboru pro kulturu, jehož jsem členem, měli i první veřejné jednání, kdy nám byl představen první, dle informací ministerstva kultury spíše „pracovní“ návrh této novely. Co je důležité, nikdo nezpochybňuje potřebu ukotvení poplatku z předplatného nebo povinných přímých investic globálních hráčů v této novele. Následná diskuse se pravděpodobně povede o výši těchto poplatků a nastavení parametrů přímých investic do domácí tvorby. Osobně se zatím kloním k tomu, že by měl souhrn poplatků a přímých investic směřovat k 10 % nebo výše, ale celý proces schvalování se teprve rozbíhá a já se chci určitě seznámit i se zkušenostmi ze zahraničí a názory našich odborníků. ☺

Porota cen TRILOBIT 2023 posuzovala 137 audiovizuálních děl a pracovala ve složení:

Předseda a mluvčí poroty:
– prof. PhDr. Vladimír JUST, CSc. / *teatrológ, televizní a mediální kritik, esejista, pedagog*

Místopředseda poroty:
– PhDr. Jan SVAČINA / *novinář, kritik a analytik, především televizní tvorby*

Další členové poroty:
– Ing. MgA. Roman VÁVRA / *režisér, dokumentarista,*
– prof. MgA. Marek JÍCHA / *prezident Asociace českých kameramanů, kameraman, režisér, pedagog, digitální restaurátor,*
– Mgr. Zora CEJNKOVÁ / *scenáristka, režisérka a spisovatelka,*
– MgA. Ivana KAČÍRKOVÁ / *filmová střihačka,*
– Ondřej KAMENICKÝ / *ředitel festivalu Jeden svět,*
– MgA. Ivo POPEK / *kameraman,*
– Bc. Jan BEZNOŠKA / *manažer Městského kina Beroun*

FOTO: PETR MAKOVIČKA

← Poslanec PSP Ing. Lubomír Brož přebírá cenu

záštita	hlavní mediální partner	pořadatel	spolupořadatelé
vřelé poděkování patří partnerům, sponzorům a podporovatelům			
Ceny TRILOBIT 2023 se uskutečnily pod záštitou hejtmanky Středočeského kraje Mgr. Petry Peckové a ministra kultury České republiky Mgr. Martina Baxy			

28. SLAVNOSTNÍ PŘEDÁNÍ CEN AČK ZA ROK 2022

AČK / Asociace českých kameramanů

Předání Cen AČK se konalo ve středu 1. března 2023 v 18.30 tradičně v kině Lucerna letos opět pod záštitou ministra kultury Martina Baxy. Večer uváděla moderátorka Jitka Novotná. Marek Jícha, prezident Asociace českých kameramanů při svém bilančním projevu zdůraznil poděkování České televizi především za to, že zachovala laboratoř České televize v činnosti, což má velký význam nejen pro filmové školství v České republice, ale také pro producenty domácí i zahraniční, neboť filmová surovina se vrací do výroby. Ztrátou možnosti vyvolávat filmový negativ by se z Prahy stala filmářsky provinční lokalita, ať již nad tím někdo mávne rukou, anebo ne. Výrobci filmové suroviny se vrací k výrobě filmového negativu. Kodak má vyprodaný materiál na 10 let dopředu a u nás také královohradská FOMA stále vyrábí filmový 35mm negativ a testy s ním již začínají probíhat. Věříme, že se vývoj v dobré obrátí a záběry budou tvořeny filmovými tvůrci podle jejich potřeby.

Stejně tak se nám společně s vedením České televize dařilo řešit i praktické problémy našich členů v běžné denní rutině a zlepšit tak pracovní podmínky pro výkon naší profese. Jako další poděkování České televizi Marek Jícha uvedl, že ČT podporuje a přímo i provádí kvalitní digitalizace. V roce 2022 se zdigitalizovaly dva filmy režisérky Marie Poledňákové a kameramana Petra Poláka v odpovídající 4K kvalitě certifikovanou metodou DRA. Měli jsme možnost vidět na televizních obrazovkách o Vánocích dva nádherné filmy Jak vytrhnout velrybě stoličku a Jak dostat tatínka do polepšovny, které natočil kameraman Petr Polák AČK.

Marek Jícha také vzpomněl na kameramany, kteří nás od posledního setkání v Lucerně navždy opustili. Byli to pan kameraman Vladimír Malík, pan kameraman Jiří Rolínek, pan kameraman a čestný prezident Asociace českých kameramanů Josef Hanuš, pan kameraman Karel Dobřichovský, pan kameraman Jaromír Zaoral, pan kameraman Václav Svoboda, pan kameraman Martin Horyna, pan kameraman Jiří Větroň, pan kameraman a profesor FAMU Jiří Macák a pan kameraman a profesor FAMU Jiří Macháně. Byli uctěni minutou ticha.

Večer proběhl tradičně jako oslava kameramanského a filmového umění a sál Lucerny byl téměř zaplněn dychtivými diváky. 📺

← Cenu DILIA a AČK za celoživotní dílo převzala paní kameramanka VĚRA ŠTINGLOVÁ. Cenu jí předal přední scenárista, dramaturg a také člen dozorčí rady Dilia Ivan Hubač, dále kameraman Josef Špelda, který také přednesl laudacio, a prezident Asociace českých kameramanů Marek Jícha. Na fotografii je se svým synem, režisérem Pavlem Štinglem.

↑ Slavnostní večer uváděla moderátorka Jitka Novotná. Prezident Asociace českých kameramanů otevřel udílení cen svým tradičním bilančním proslovem.

↑ Úpravu pódia pražského kina Lucerna tradičně postavil partner Asociace českých kameramanů — Barrandov Studio a.s. Dekorace, který také věnoval všem vítězům knihu Pavla Jirase Za světlem Krásky.

↑ Uznání OOA-S získal student FAMU, kameraman FILIP HÁJEK, za snímek IMPULSUM. Ceny, skleněnou kameru od výtvarníka Manto a sklářského mistra Jiřího Pačínka, předala ředitelka OOA-S, Eva Štěpánková spolu s darem 20 000 Kč na nákup filmového 35mm materiálu. Další ceny předali Martin Klímpar, ředitel filmové půjčovny Biofilms rental, bezplatný pronájem kamerové techniky v hodnotě 30 000 Kč, a Antonín Nevrlý z firmy Copterfilm, provádějící natáčení filmovými drony, který předal voucher na bezplatné zapůjčení dronu včetně obsluhy na jeden den v hodnotě 30 000 Kč.

FOTO: MARTIN VADAS

FOTO: IVAN VIT

FOTO: IVAN VIT

↑ Cenu za vynikající televizní kameramanské dílo dostal kameraman ADAM MACH za televizní minisérii PODEZŘENÍ. Cenu předali generální ředitel České televize Petr Dvořák a Tomáš Brož z postprodukčního studia PFX.

FOTO: IVAN VIT

↑ Porota udělila první Cenu za kameramanský přínosný dílo kameramance JANĚ HOJDOVÉ za film A PAK PŘIŠLA LÁSKA.

FOTO: IVAN VIT

↑ Cenu za nejlepší kameru v dokumentárním filmu získal JAKUB VRBÍK za film JE NALEZENA TÍM, KOHO HLEDÁ. Cenu předali Jindřich Čipera, ředitel kamerového rentalu VANTAGE Prague, a prof. Jiří Myslík, viceprezident Asociace českých kameramanů.

FOTO: IVAN VIT

↑ Druhou cenu za kameramanský přínosný dílo udělila porota kolektivu zpravodajských kameramanů působících před a v průběhu 2. sv. války, jejichž záběry byly použity ve filmu GOOD OLD CZECHS režiséra Tomáše Bojara. Cenu přišel převzít Gordon Lovitt — producent filmu ze společnosti NOW Productions. Obě ceny předávali Jiří Pačinek, sklářský mistr, který vyráběl všechny krásné ceny ze skla, a člen poroty a střihač Josef Krajbich.

FOTO: IVAN VIT

↑ Cenu za kameru v reklamě obdržel kameraman DAVID HOFMANN za reklamu ČESKÁ SPOŘITELNA. Protože se oceněný kameraman vzhledem k natáčení nemohl do Lucerny dostavit, cenu za něho převzala paní Julie Marková Žáčková, která Davida Hofmanna zastupuje jako agentka v talentové agentuře NOCHI. Cenu předali členové prezidia Asociace českých kameramanů pan Lukáš Hyksa a Ondřej Belica.

FOTO: IVAN VIT

↑ Hlavní Cenu za nejlepší kameru v hraném filmu obdržel kameraman DUŠAN HUSÁR za film BANGER. Cenu mu předali předseda poroty, režisér Milan Cieslar, a Václav Hejduk, ředitel firmy PANAVISION Prague sídlící v areálu Barrandovského studia.

VĚRA ŠTINGLOVÁ KAMERAMANKA

Věra Štinglová se narodila v Praze v roce 1928. Již v mládí ji zaujala možnost zachycení obrazu na papír, situace, která již neexistuje. To byla hlavní inspirace k tomu, aby se věnovala fotografování. Byla zaměstnána u firmy Langhans, kde se vyučila a po prvé přišla do styku s profesionální fotografií v ateliéru, s prací se světlem a kompozicí obrazu. Odtud byl už jen malý krok ke studiu na filmové fakultě AMU, obor filmový obraz, i když v té době bylo kameramanství doménou mužů. Z pedagogů vzpomíná na lidský a profesionální odkaz prof. Jána Šmoka a prof. Jaroslava Boučka. Po absolvování školy v roce 1955 byla přijata do nově vzniklé Československé televize jako švenkr. Vzhledem k její úspěšné a spolehlivé dosavadní práci jí byla nabídnuta funkce hlavní kameramanky v redakci vysílání pro děti a mládež, kde se vyráběly hlavně pohádky, ale také publicistické pořady typu *Zvědavá kamera* nebo *Vlaštovka*. Jako hlavní kameramanka mohla nyní plně uplatnit svůj talent, cit pro práci se světlem a smysl pro vyprávění příběhu obrazem. Pro tyto důležité vlastnosti kameramana byla stále častěji zvána ke spolupráci s významnými režiséry jako jsou Jaromír Jireš, Ludvík

Ráža, Vlasta Janečková, Věra Jordánová, Jiří Krejčík, Libuše Koutná.

Z důležitých titulů práce kameramanky Věry Štinglové můžeme jmenovat dobrodružné drama *Vzpouza na Bounty*, *Dva šlechtici z Verony*, *Tom Sawyer*, *Martin Eden*, *Starožitníkův krám*, *Zbojník Ondráš* a další. Její práce na televizních inscenacích se vždy vyznačovala vysokou estetickou kulturou obrazu, která vždy sloužila sdělovanému příběhu, dále výtvarnou prací se světlem jako hlavním výrazovým prostředkem kameramana, a lidským partnerským vztahem ke svým spolupracovníkům. Z mnoha pohádek jmenujme několik s jejími oblíbenými čerty. *S čerty nejsou žerty*, *Čertův švagr*, *Nemaluj čerta na zeď*. Z vážnějších a umělecky náročnějších děl jmenujme pohádku *O labuti*, *O Háderunovi a víle Elóre*, *Malá mořská víla*, *Sedmero krkavců*, *Tři veteráni* a další. Filmografie uvádí, že natočila 1200 až 1800 titulů nejrůznějších žánrů.

Úspěšnost své práce kameramanky vidí Věra Štinglová v lásce k profesi, v plném nasazení a citu pro emocionální působení světla a stínu. ☺

MgA. Josef Špelda, kameraman

Národní
filmový
archiv

80 LET FILMOVÉHO ARCHIVU

Národní filmový archiv patří k deseti nejstarším a největším filmovým archivům na světě. Byl založen roku 1943 v době Protektorátu Čechy a Morava. Dohled Němců nad dosud vyprodukovanými českými nebo dovezenými filmy – nepromítat. Již v roce 1946 se stal členem Mezinárodní federace filmových archivů – FIAF. V roce 1997 se stal zakládajícím členem Asociace evropských kinematék ACE (Association des Cinémathèques Européennes). Všechny jeho vývojové etapy byly poznamenány, ať v dobrém, či zlém, dobovými společenskými vlivy.

Vybrali jsme z tiskové zprávy NFA
Tisková zpráva, Národní filmový archiv, 22. května 2023
<https://drive.google.com/drive/folders/1KPX1Nfv1Mb298itJB7at4EeS958yeb6>

Národní filmový archiv slaví 80. výročí
své práce a spouští nový web

Národní filmový archiv, jehož posláním je péče o české audiovizuální dědictví, si letos připomíná osmdesát let od svého založení. Součástí jeho sbírky jsou nejen audiovizuální díla a záznamy od konce 19. století až po současnost, ale i písemné dokumenty vztahující se k audiovizí, zvukové záznamy a metadata. Ke svému výročí Národní filmový archiv připravil nový web: představuje na něm mimo jiné také osm vybraných sbírkových předmětů, dokládajících pestrost a rozmanitost archivní sbírky.

„Všude kolem nás se každou chvíli slaví nějaká výročí. I pro nás je to příležitost, jak veřejnosti připomenout, že tu je instituce, která se soustavně a profesionálně stará o významný segment naší kulturní historie. Chceme, aby byla pro dnešní i pro budoucí generace otevřená, živá a přístupná. Filmy a další archiválie tedy nejen shromáždíme, katalogizujeme, archivujeme, restaurujeme, digitalizujeme, ale také zpřístupníme. Archiv, který se nestará o to, aby byl dostupný všem, by se mohl stát zbytečným, a to nechceme,“ objasňuje

Michal Bregant, generální ředitel
Národního filmového archivu.

I státní instituce musí komunikovat s veřejností srozumitelně, a proto nová webová prezentace nyní nabízí přehlednou a vizuálně zajímavou formou ucelené informace o činnosti Národního filmového archivu, o jeho sbírce, o službách, které poskytuje, a také o aktualitách z oblasti audiovizuálního archivnictví. Uživatelé zde najdou i program kina Ponrepo, které je součástí této instituce.

Jana Lohrová, vedoucí PR

Požádali jsme o několik
slov nejmladšího
odborníka z NFA:

Když jsem byl před rokem přijat na stálý úvazek do Národního filmového archivu, splnil se mi sen, který jsem měl již od začátku studia filmové vědy. NFA představuje skvělý kolektiv, jenž vykonává nepostradatelnou práci, mimo jiné konzervaci našeho kinematografického dědictví. Je mi také skvělým zaměstnavatelem, neboť vychází neobyčejně vstříc mým individuálním potřebám, ale především mne nikdy nenechává na pochybách o tom, že naše činnost má smysl.

Jakub Egermajer
Oddělení filmografie
a katalogizace –
filmograf
a katalogizátor

VÝROČÍ 80 LET

↑ Takto jednoduše to koncem roku 1931 začalo. Dělníci na barrandovské pláni si museli při výstavbě studia vystačit převážně se silou vlastních svalů. Mechanizace se, stejně jako v případě ostatních významných pražských staveb té doby, používalo jen minimum.

↓ Stavba v létě 1932. Zde již vyrůstá trojkřídle průčelí Starých hal, které dodnes zůstává hlavním poznávacím znamením celého studia. Věž uprostřed nemá jen estetický, ale i ryze praktický význam. Jsou zde umístěny měděné tlakové vodní nádrže, do kterých byla voda čerpána až ze vzdálených studní na břehu Vltavy.

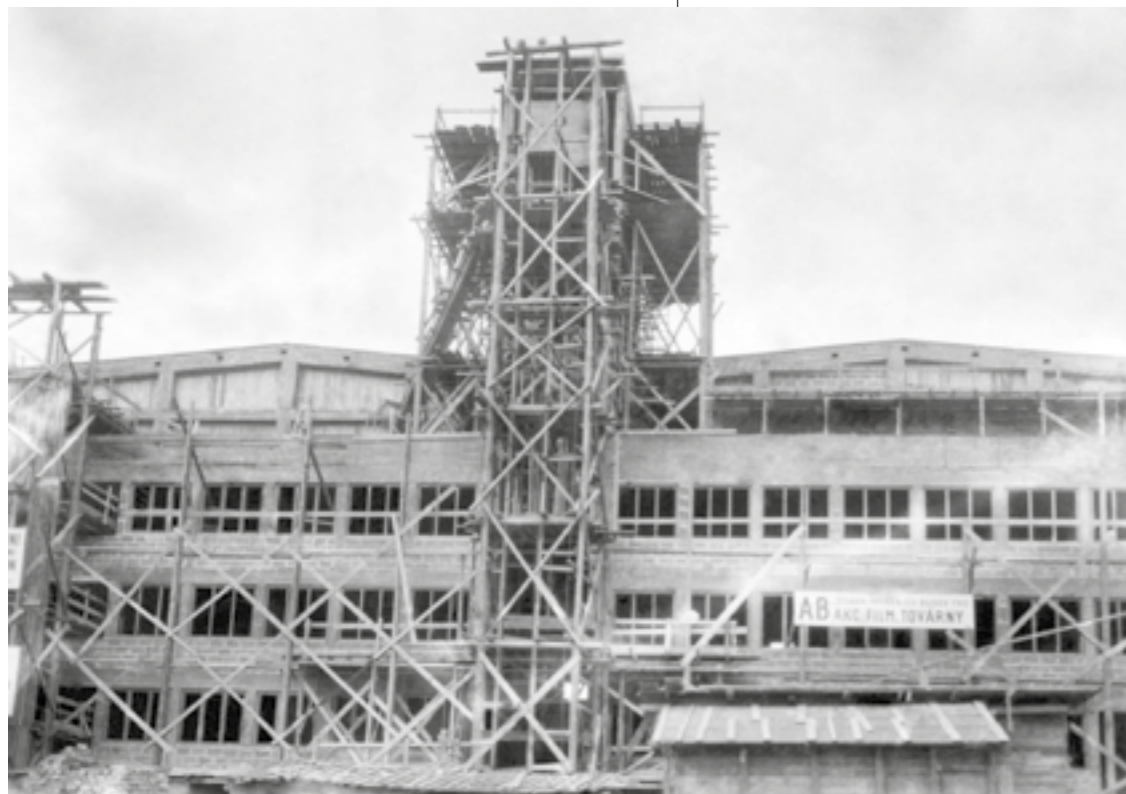

FOTO: ARCHIV PAVLA JIRÁSE

FOTO: ARCHIV PAVLA JIRÁSE

O ZHMO TNĚNÍ JEDNOHO SNU

Pětadvacátý leden roku 1933 byl dnem, ve kterém se jeden velký sen téměř jako zázrakem začal proměňovat ve skutečnost. V neradostném čase vrcholící hospodářské krize, ve chvíli, kdy zbývalo posledních několik desítek hodin do osudného okamžiku, během něhož se moci v sousedním Německu chopí Adolf Hitler, na jednom dosud pozapomenutém návrší na periferii tehdejší Prahy zahájilo svůj provoz moderní filmové studio.

Tomu kopci se mezi hlubočepskými starousedlíky říkávalo „Klobouček“, ale svůj věhlas měl začít psát pod zcela jiným názvem. Nečesky znějící jméno „Barrandov“ na jednu stranu samo svým způsobem odráželo novátorského prozápadního ducha mladé československé republiky, zároveň však bylo projevem úcty k tradici a k poctivé houževnaté práci. Odkazovalo totiž na významného francouzského přírodovědce 19. století Joachima Barranda, který značnou část profesního života zasvětil svým neúnavným a nekompromisně důkladným zkoumáním geologie a paleontologie středních Čech.

S nápadem pojmenovat právě po tomto velkém muži vědy zmíněné návrší a přilehlou oblast přišel mladý stavitel Václav Maria Havel, jenž zde chtěl uskutečnit svůj sen o krásné vilové čtvrti, která by do srdce Evropy přinášela svěží závan kalifornské zahradní architektury. Nezůstalo jen u toho. K vilám přibyl brzy také ojedinělý rekreační komplex Barrandovských teras a konečně i filmové studio, které bylo pro změnu zhmotněním tužeb jiného z členů rodiny Havlovy, Václavova mladšího bratra Miloše.

Nejvýznamnější český filmový podnikatel snil o velké filmové továrně už od počátku dvacátých let, kdy spoluzakládal výrobní společnost A-B. Klíčovou a dnes často bohužel opomíjenou skutečností ale již tehdy bylo, že Miloš Havel nebyl ve svém snění osamocen. Právě díky tomu, že jeho víze byli ochotni sdílet také další schopní a pracovití jednotlivci, a dokonce i instituce, mohl nakonec o dekádu později svůj sen zrealizovat. Zmíňme na tomto místě ty nejdůležitější:

Bratr Václav na úkor vlastní barrandovské podnikatelské činnosti prodal Milošovi za výhodnou cenu významnou část pozemků pro budoucí studio. Tehdejší ministerstvo průmyslu, obchodu a živností poskytlo státní garance za nákladný stavební úvěr. V přesvědčování obchodních partnerů a akcionářů o samotné potřebě výstavby zbrusu nového studia byl nedocenitelným pomocníkem Havlův věrný obchodní společník, rádce a učitel Julius Schmitt, který byl snad ještě větším filmovým „fanatikem“ než sám pan generální. Budování studia pak odpovědně řídil provozní ředitel společnosti A-B a jeden z nejschopnějších filmových praktiků v dějinách naší kinematografie Lavoslav Reichl. Na vysokou, pro filmový podnik do té doby ve světě prakticky nevídanou estetickou úroveň pozvedl studio architekt a zároveň jeden z průkopníků české kinematografie Max Urban svým funkcionalistickým návrhem hlavní budovy.

BARRANDOV

VÝROČÍ 90 LET

↑ Barrandovské Staré haly již téměř v plné kráse na sklonku roku 1932, těsně před zahájením provozu studia.

↓ Tohle byla vlastně jediná slavnostní „ceremonie“, která se v první den provozu studia odehrála. Filmový štáb se shromáždil okolo režiséra Svatopluka Innemanna, byla pořízena tato společná fotografie a začalo se hned točit.

FOTO: ARCHIV PAVLA JIRÁSE

FOTO: ARCHIV PAVLA JIRÁSE

Technickou kvalitu Starých hal, jak se dnes historická budova studia označuje, zajistil pro změnu zkušený filmový architekt Vilém Rittershain, a o tom, že to udělal bezpochyby dobře, svědčí už jen prostý fakt, že budova i se dvěma natáčecími

halami stále po devadesáti letech slouží bez problému svému původnímu účelu. Zapomínat by se však nemělo ani na úsilí stovek bezejmenných dělníků, kteří prakticky bez využití mechanizace dokázali během doby jen o něco málo překračující jeden rok studio vystavět od základů až do takové podoby, že se v něm mohlo začít natáčet.

Vraťme se však k onomu stěžejnímu 25. lednu 1933. Nebyl to den vznosných projevů a okázalých oslav. Bez velkých cavyků se rozeběhly filmové práce za velmi dramatických podmínek. Celá budova byla dost vlhká, protože omítky ještě nestihly pořádně zaschnout. V ateliéru č. 1, který byl jako první uschopněn k provozu, se ještě narychlo dodělávala podlaha. Tam, kde ji řemeslníci zvládli dokončit, už kulisáci narychlo stavěli první filmové dekorace. Při tom se za pochodu testovaly elektrické rozvody a vytápěcí systém. Řešil se také nezbytný přívod vody z vodárny, umístěné ve střední věži Starých hal. Přes všechny technické potíže padla o deváté hodině ranní první filmová klapka.

Natáčel se film *Vražda v Ostrovní ulici* podle románu Emila Vachka *Muž a stín*. Přestože je tento snímek dnes spíše pozapomenutý, rozhodně není třeba jej připomínat pouze z toho důvodu, že to byl první barrandovský filmový počín, a dále o něm taktně pomlčet. Režisér Svatopluk Innemann zde totiž dokázal vytvořit v éře českého zvukového filmu první opravdu kvalitní detektivku, jejíž ambice nebyly pouze komerční, ale nesporně také umělecké. Velkou zásluhu na tom měl přední český kameraman Václav Vích, který po vzoru německých filmových expresionistů budoval atmosféru napětí zejména v úvodu snímku působivou hrou se světlem a stíny. Značně nedoceneným zůstal také herecký výkon Jindřicha Plachty v ústřední roli inspektora Klubička. Jeho lidský, klidný, neokázalý a přitom rafinovaný přístup k vyšetřování v mnohém jakoby předznamenával Falkovu ikonickou figuru poručíka Columba. Na *Vraždě v Ostrovní ulici* je dodnes cenné také režisérovo úsilí o úspornost dialogů a nechuť k přehnanému patosu, které vyniká v kontrastu s dobovou filmovou produkcí, zahlcenou líbivými zahraničními muzikály a konverzačními komediemi. První barrandovský film zkrátka různými způsoby vytyčoval cestu, po jaké se naštěstí ubíralo v následujících dějinách studia mnoho jeho následovníků. Byla to cesta divácky přístupné a přitom nepodbíživé filmové tvorby, která se bude opírat o řemeslnou kvalitu i uměleckou kreativitu.

Po prvním filmovém počínu záhy následovaly další. Ještě do konce premiérového roku barrandovského studia jich přibýly navzdory všem probíhajícím dokončovacím stavebním pracím více než dvě desítky. Již tato úvodní „vářka“ naznačovala svou pestrostí budoucí potenciál nových ateliérů společnosti A-B. Pohlédneme-li na výčet těch jednotlivých snímků, nalezneme v něm nejen očekávatelné lidové komedie a teskná melodramata, ale také sociální dramata, pohádku, operu,

dokonce i špionážní film. Možná ještě podstatnější než tato žánrová rozmanitost byl pro další vývoj ateliérů fakt, že mezi barrandovskými filmy roku 1933 měla již svého zástupce vlastně také zahraniční kinematografie. Snímek se jmenoval *Volha v plamenech*, byl točen v česko-francouzské koprodukcí s mezinárodním filmovým štábem i hereckým obsazením a byl také první ukázkou další podstatné devizy nového studia – možnosti bohatě využívat k natáčení jeho výjimečné exteriérové pozemky s volným přírodním horizontem.

Slibný rozjezd ateliérů se nezadrhl ani v následujících letech, ačkoliv prvotní optimistické představy, že se na Barrandově bude točit zhruba osmdesát filmů ročně, se nikdy nenaplnily. Točilo se sice méně a s nižší zahraniční účastí, než se původně očekávalo, ale studio na sebe vydělávalo a bylo schopno produkovat filmy, které obstály i v tehdejší mezinárodní konkurenci (o tom svědčí například několik ocenění z benátského filmového festivalu, nejvýznamnější filmové přehlídky té doby).

První zásadní zlom ve vývoji barrandovského studia tak přinesla až německá okupace a druhá světová válka. Nacisté několika postupnými kroky největší československý filmový podnik zcela ovládli a rozhodli se z něj učinit významnou základnu říšského filmového průmyslu, která by mohla směle konkurovat i nejznámějším hollywoodským filmovým továrnám. Z ambiciózních stavebních plánů do konce války realizovali pouze jejich část, především další rozsáhlý ateliérový komplex tzv. Nových hal. Ke svému naplnění naštěstí nedospěly ani nacistické plány na likvidaci české filmové kultury. Přes veškerá omezení se i v době okupace natáčely filmy, z nichž se mnohé právem zařadily do zlatého fondu české kinematografie. Po skončení války tak bylo na Barrandově stále na co navázat.

Bohužel se záhy začalo ukazovat, že se v poválečném období nebude navazovat pouze na úspěšnou prvorepublikovou éru, ale také mohutně na principy a praktiky, které prvně uváděli v život právě nacisté. To se projevilo jak v případě zestátnění Barrandova a celého československého filmového průmyslu, k němuž připravila půdu veškerá centralizační opatření v době okupace, tak zejména v mohutném pronikání další totalitní ideologie do filmové tvorby po komunistickém převratu z února roku 1948. Tupá a nenávidná stalinistická propaganda naštěstí nepohltila prostředí barrandovských ateliérů na mimořádně dlouhou dobu a od druhé poloviny padesátých let se postupně podmínky pro práci i samotná tvorba začaly zlepšovat.

Šedesátá léta se pro barrandovské studio stala dobou oživení jeho nejlepších tradic. Nebylo to dáno pouze nebývalým rozvojem a mezinárodními úspěchy domácí kinematografie, ale také opětovným navázaním styků se zahraničními filmovými štáby ze západních zemí. Tato spolupráce nebyla zcela přervána ani ve dvou desetiletích následujících po osudných srpnových událostech roku 1968. V o poznání tíživější atmosféře tzv. normalizace, která křivila lidské charaktery a opět značně omezovala svobodu tuzemských filmových tvůrců, tak na Barrandově vzniklo například několik výborných amerických filmů. Vedle Formanova *Amadea*, jednoho z ikonických filmů osmdesátých let, stojí za připomenutí například *Jatka č. 5*, která režisér George Roy Hill natáčel v Praze o dekádu dříve.

Konec komunistického režimu a následný rozpad Československa vystavil barrandovské filmové studio již dávno zapomenutým výzvám. Obstát jako samostatná a státem již nadále nedotovaná firma ve svobodném tržním prostředí, ve značné mezinárodní konkurenci a se slábnoucím domácím filmovým trhem za zády nebylo úkolem nijak jednoduchým. Přes všechny dílčí problémy a těžkosti můžeme konstatovat, že se to barrandovským ateliérům úspěšně daří. Svědčí o tom již desítky známých zahraničních filmových a v současné době stále častěji také seriálových titulů, které zde za posledních třicet let vznikly, i stále se rozšiřující výčet tuzemských filmů, k jejichž výrobě Barrandov Studio přispívá nejen poskytováním natáčecího zázemí, ale také vlastní koprodukční činností.

Potřeba dostát vysokým nárokům kinematografie jednadvacátého století vede také k neustálému stavebnímu a technologickému rozvoji na barrandovském filmovém kopci.

Nejvýraznější stavbou posledních let, která významně rozšířila natáčecí možnosti studia, je ateliér MAX. Soubor tří propojitelných natáčecích hal, vy-

stavěný v roce 2006, slouží potřebám těch nejambicióznějších a nejnáročnějších projektů. Filmaři tady tak mohou točit ty nejsložitější trikové scény a vznikají zde ta na provedení nejkomplicovanější filmová prostředí.

Architekt Max Urban před devadesáti lety do budovy barrandovských ateliérů vtělil podobu fénixe a tím i naději, že podobně, jako se tento mytický pták neustále obrozuje, bude i barrandovské studio zažívat vždy vzestupy k filmovým výšinám. Po prvních úspěšných dnech, měsících a letech fungování ateliérů to přes všechny těžkosti mohlo vypadat, že to bude vlastně takový jeden neustálý vzlet. Nestalo se tak. Zanedlouho přišly také velké pády způsobené zejména politickými událostmi. Nikdy ale netrvaly věčně, takže se Urbano-vo skryté podobnosti vlastně naplnilo. Vzpomínat na výročí barrandovského studia má tak obzvlášť v dnešní době nemalý význam. Připomíná nám totiž, že ani v krizových časech se nemáme zříkat velkých snů. Při společném úsilí se dřívější sny mohou rychle stát nezpochybnitelnou skutečností. ☺

Jakub Jiras, Barrandov Studio

FOTO: ARCHIV PAVLA JIRASE

← Barrandovské studio je neodmyslitelně spjato také s bohatou tvorbou pro děti, jejíž tradice začíná už v roce 1933 pohádkou Perníková chaloupka.

FOTO: ARCHIV PAVLA JIRASE

↑ První mezinárodní spolupráce se rozběhla v létě roku 1933. Natáčel se film Volha v plamenech s velkorysými davovými scénami, které se odehrávaly v dekoracích vystavěných na barrandovském exteriérovém pozemku.

↓ Nejambicióznějším mezinárodním filmovým projektem v meziválečné éře Barrandova byl Golem, který se natáčel na přelomu let 1935 a 1936. Pro dostatečně divácky atraktivní ztvárnění známé staropražské legendy byla vybudována rozsáhlá dekorace rudolfínské Prahy. Expresivní davové scény se natáčely také za pomoci tohoto kamerového jeřábu, který vyrobili sami barrandovští řemeslníci.

FOTO: ARCHIV PAVLA JIRASE

↑ Nové ateliéry musela v zahajovacím roce jejich fungování pochopitelně „posvětit“ i nejzářivější československá filmová hvězda té doby. Vlasta Burian prvně na Barrandově řádlil ve filmovém přepisu Gogolova Revizora.

↑ Ve Vraždě v Ostrovní ulici byl nejvýznamnějším Plachtovým protihráčem Theodor Pištěk v roli hlavního podezřelého z vraždy Zachara.

↑ Prvním barrandovským filmem byla detektivka Vražda v Ostrovní ulici. Hlavní postavu protřelého inspektora Klubička s gusem vystříhl Jindřich Plachta. Na snímku s Ljubou Hermanovou, která se zanedlouho po natočení filmu stala hvězdou Osvozeného divadla.

↓ Atelier MAX exteriér

FOTO: ARCHIV BARRANDOV STUDIO

↓ Atelier MAX interiér haly

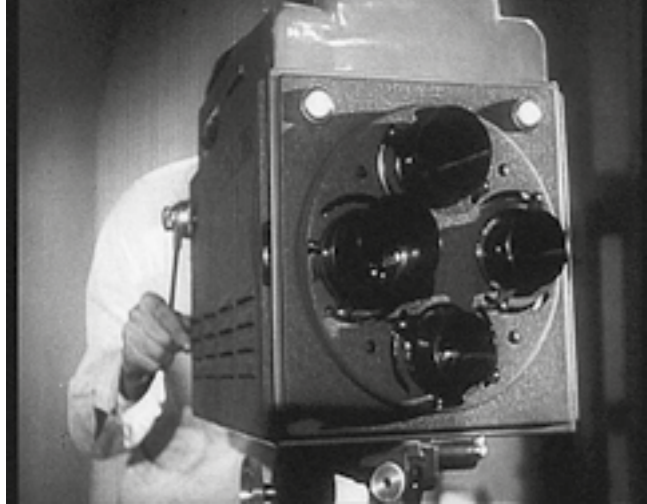
FOTO: ARCHIV BARRANDOV STUDIO

↓ Barrandov Studio dnes

FOTO: ARCHIV BARRANDOV STUDIO

ČT

VÝROČÍ 70 LET

Sedmdesátiletá

Byl první květen 1953. Václavským náměstím proudilo obyvatelstvo s vlajkami a transparenty, aby pozdravilo z tribuny zhlížející nejvyšší představitele strany a vlády, a zase šlo dál. Někde uvnitř toho prvomájového průvodu se objevila obrovská maketa prvního československého televizoru značky TESLA 4001A. Nad maketou byl umístěn hrdý nápis „Televise — nový úspěch československého průmyslu — 1. série splněna 30. III. 1953!“ (Přesto musely být do Prahy ke sledování prvního televizního vysílání dovezeny z Německé demokratické republiky sovětské televizory Leningrad.)

Když slavnostní chvíle sepětí lidu a jeho strany skončily a mnozí Pražané se v odpoledním prvomájovém programu veselili a radovali, v Městanské besedě zavládly jiné starosti. Přípravy úplně prvního veřejného televizního vysílání v Československu.

Strih.

Byl první květen 2023. Prvomájové průvody už tři desetiletí našimi městy neprocházejí. O tom, co se v tento den v celé zemi děje, se zájemci dozvídají právě z televize. Její obraz už není černobílý, nechvěje se, nemá duchy a zvuk nechrčí, také dávno nevysílá jen tři večery v týdnu a drátěné antény nelemují střechy domů. Za sedmdesát let se toho v televizi a na obrazovce hodně změnilo a jen je vyjmenovat by zabralo celé toto číslo. Je nás ve filmovém a televizním svazu dost, kteří televizi prošli a procházejí, podíleli se a podílejí na jejím programovém, technickém i institucionálním vývoji a na programových úspěších Československé a České televize.

Valter Feldstein, náměstek prvního ředitele televize pro programovou tvorbu Čs. televize, ve své knize Televize včera, dnes a zítra, která vyšla v roce 1964, rekapituluje první desetiletí tehdy nového média. „Bylo mi dopřáno sledovat vznik a rozvoj naší televize z největší blízkosti a také se na něm dlouhou dobu přímo podílet. Přesvědčil jsem se, že i televize — stejně jako film a rozhlas — našla ve svých počátcích nejen talentované a schopné, ale i zanícené lidi, vášnivě zaujaté pro činnost, která se jim stala nejen povoláním, ale skutečným posláním. Svým nadáním, obětavostí a nezměrným úsilím se zasloužili i pozoruhodný rozvoj naší televize. Přitom se nevyhnuli ani nezdarům, omylům i prohrám, bez nichž nevede cesta k vítězství.“

Jak snadné je tato slova zopakovat i dnes. Bez ohledu (nebo právě s ohledem) na všechna šťastná i méně šťastná období, kterými televize u nás prošla a prochází, zanechává každá generace televizáků svým nástupcům stále rozvinutější televizní médium, a každá jejich nová generace to má o to těžší navázat na své předchůdce. Televize se za uplynulých sedmdesát let stala neodmyslitelnou součástí našich životů. Pobavila, poučila a vychovala celé generace. Mnohé televizní pořady se nadlouho zapsaly do srdcí diváků, a stejně tak osobnosti, které se na obrazovce objevovaly. Doba, kdy klasický televizní přístroj vévodil obyvákům, se proměnila a díky moderním technologiím se televizní vysílání dá dnes sledovat téměř odkudkoli a na čemkoli. Televizní přístroj, kdysi jako pečlivě designovaný kus nábytku, se proměnil ve velkoplošné zobrazovače s velkými úhlopříčkami i malými rozměry mobilních telefonů.

Odhlédneme pro tuto chvíli od všech historicko-politických hodnocení naší televize a popřejme si k té sedmdesátce všechno nejlepší. ☺

Daniel Růžička

Autor nastoupil do ČST v roce 1991 a dodnes působí v ČT

70 let stále spolu

Tak se jmenuje kniha, kterou u příležitosti letošního sedmdesátého výročí vydala Česká televize v Edici ČT. Autory jsou Petr Bednařík, Milan Kruml, Daniel Růžička a Martin Štoll, které spojuje jak Fakulta sociálních věd Univerzity Karlovy, tak Česká televize a její historie. Cílem knihy je nabídnout čtenářům na jednom místě výběr toho nejpodstatnějšího, co televizi u nás utvářelo a čím procházel vývoj jejího technického zázemí a programu. Na tři obsáhlé kapitoly s kalendářii navazuje přehled mezinárodních ocenění a pasáž s portréty výrazných postav televizní obrazovky z pohledu diváků. Obrazovou složku knihy tvoří více než 70 fotografií z televizního archivu, z nichž některé jsou publikovány poprvé. Podstatnou pasáží jsou grafy a přehledy, stejně jako seznam odborné literatury, nabízející hlubší vhled do problematiky.

FILMAŘI FILMAŘŮM, 30 LET CENY ČESKÝ LEV

Tvůrci, producenti, distributoři, kinaři –
všechny filmové profese a publikum.

V roce 1993 byl zákonem zrušen státní monopol na výrobu filmů v ČR. Ve stejném roce vyvstala myšlenka oceňovat filmová díla filmařů – filmaři ve své zemi – cenou nazvanou Český lev. Slavnost, na níž se už 30 let v galavečeru radují ocenění, případně smutní neocenění filmoví kolegové; slavnost sledují diváci po 30 let u televizních obrazovek ČT1.

Petr Vachler k založení ceny ČESKÝ LEV odpověděl na naši otázku: Co bylo v Česku impulsem k myšlence, určitě související s odvahou, na vytvoření a realizaci filmové ceny „Filmaři filmařům“?

Odpověď Petra Vachlera:

Rozhodnutí, abych založil Českého lva v roce 1993, byla euforie z tvorby. Dělal jsem tenkrát Kinobox pro Českou televizi s Milošem Kohoutem a Romanem Holým a mě bavilo podporovat vše, co bylo domácí a tvořivé. Oni také nakonec byli první moderátoři Českého lva, protože jsem chtěl dokázat – aby to byla zábava – shodit sám sebe, nebrat se příliš vážně a zároveň ocenit profesně ty, kteří inspirují. Tak jsem vyhlásil konkurz, kdo budou naši partneři, kdo bude u toho s námi. Udělal jsem vše opačně. Vyšlo to. Vše jsem dělal vždy trochu jinak, někdy úspěšně, jindy na hranici pochopení většinovým divákem. Důležité bylo bavit se, žít, riskovat a objevovat nové, stejně jako podporovat český film. Tak jsem o dva roky později, v roce 1995, založil a inicioval s Mirkem Ondříčkem vznik ČFTA – České filmové a televizní akademie, která vyměnila porotu v rozhodování, kdo kterou cenu dostane. A to jsem dělal celkem dvacet let, než mě tehdejší prezidium donutilo – v roce 2014 pod tlakem – se všeho vzdát. Dlouho jsem to nemohl pochopit, až mi to na jednom zasedání prezidia ČFTA jasně a srozumitelně vysvětlil Honza Svěrák: „Petře, máš tu smůlu, že jsi vybudoval národní cenu, prestižní národní cenu, a jako jedinec ji nemůžeš vlastnit. Tak nám ji odevzdej.“ A komplikovanou cestou se to stalo. A já dnes paradoxně za to děkuji, že jsem se mohl začít věnovat i jiným věcem, než službě českému filmu. Jsem rád, že jsem Českého lva založil, vybudoval, protože to bylo náročné a krásné dobrodružství.

Krásný den, Petr

Cenu prvního Českého lva v roce 1993 obdržel ve Velkém sále Lucerny film *Šakalí léta* režiséra Jana Hřebejka, producentem filmu byl Jiří Ježek. Od roku 2014 hodnotí i pořádá ceny Český lev Česká filmová a televizní akademie ČFTA ve Dvořákově síni pražského Rudolfiny. Cenu v roce 2023 obdržel film *Boemo* režiséra Petra Václava, producentem filmu je Jan Macola.

ČESKÝ LEV

VÝROČÍ 30 LET

FOTO: VAC

Ročník 1. — 20.

Ročník 22. — 24.
/ Jakub Berdych,
Tomáš Brousil

FOTO: ČFTA

Ročník 21. /
Jakub Berdych

Ročník 25. — 30.
/ Rony Plesl

12. května oslavila svoje dvacáté výročí založení Ochranná asociace zvukařů autorů OAZA. Tuto událost jsme si připomněli malou oslavou v prostorách OAZA a potom také na Valné hromadě asociace, která proběhla 29. května. OAZA zastupuje mistry zvuku a zvukaře audiovizuální a audio tvorby v celé republice a rozvíjí vztahy s podobnými organizacemi po celém světě. Je rovněž členem nadnárodní organizace CISAC.

Kromě podpory svých členů se například zúčastňuje pravidelně také Ceny Františka Filipovského v Přelouči, kde předává cenu za celoživotní dílo mistrům zvuku činným v dabingu, podporuje časopis Synchron a má další aktivity.

Přejeme do dalších let asociaci hodně zdarů.

Prof. ing. Karel Jaroš,
předseda představenstva

OAZA

«OAZA»

VÝROČÍ
20 LET

Český rozhlas

TISÍC PŘEDSTAV JEDNÉ CHVÍLE. UŽ 100 LET

Na Mezinárodním festivalu animovaných filmů v Liberci jsem před pár dny viděl krátký snímek, ve kterém rádio smutně putuje světem a pak i vesmírem, a rádo by někomu udělalo radost. Donedávna se u něj tančilo, teď ale přišla televize a lidi už o rádio nestojí. Nostalgický film režiséra Martina Máje z roku 2015 našťastí není vizionářský, respektive — jeho vize se nenaplnuje. Rádio tu bude navždy a navždy bude uplatňovat svoje výhody například proti televizi. Samozřejmě v úzkém napojení na nejmodernější technologie.

Kdo jednou k rádiu přičichl, cítí jeho jedinečnost navěky. Rádio je láska, která vás neopustí. Jsem moc rád, že můžu patřit do rodiny těch, kterým osud tohle médium postavil do cesty a že si můžu říkat rozhlasák. Jakmile totiž člověk jednou pozná uhrančivou atmosféru studia, kouzelné možnosti všelijakých nahráadel a vysílacích krabiček, a taky stříhacích, mixážních a vysílacích programů, je ztracen. Rádio je kouzlo. Kouzlo, které u nás trvá už sto let a nikdy nevyčichne. Přeju tedy československému rozhlasovému vysílání ke stovce všechno nejlepší a spoustu sil do dalších

stovek, které jsou nepochybně před námi. A napařád stejně skvělé lidi, jací tu jsou dneska.

Už jako dítě jsem rád poslouchal rádio. Nedělní pohádka, později Zákruta a večerní koncerty. První setkávání se Symfonickým orchestrem Československého rozhlasu. I v době nemoci mi samozřejmě dělal společníka rozhlas. Vždycky mě bavilo, že nechává prostor pro fantazii. Nepředepisoval (a dodnes nepředepisuje), jak si má člověk vysílaný program představovat vizuálně — to nechává na posluchačích. V tom vidím obrovskou výhodu rozhlasu oproti jiným médiím — ač to zní jako fráze, skutečně podporuje a rozvíjí v lidech fantazii. Jeho symbiotické napojení na všelijaké platformy či sociální sítě na tom nic nemění. Na monitorech počítačů, v tabletech nebo chytrých telefonech najdeme spoustu doplňujících informací, fotky, grafy či jiná schémata, ale rozhlas se tím našťastí rozhodně nestává televizí. Stále jsou důležité uši a už zmíněná představitost. Zkuste si třeba někdy v rámci Mezinárodního festivalu dokumentárních filmů v Jihlavě zajít na program rozhlasových dokumentů. Sdílet tenhle zážitek ve ztemnělém kině, a obrazy si vytvářet ve vlastní hlavě, to je věc! Určitě by bylo zajímavé srovnat představy zúčastněných posluchačů — každá by asi byla úplně jiná. Stejně by to bylo u posluchačů rozhlasových her, pohádek, ale třeba i publicistických pořadů. Tisíc představ jedné chvíle. Právě za tuhle možnost patří rozhlasu a všem, kteří ho vytvářejí, obrovský dík.

Opomenout nelze samozřejmě ani zpravodajství a přímé přenosy, ať už čehokoliv. V tomhle je rozhlas neuvěřitelně hbitý, vysílat se může prakticky hned, a malý „tranzistorák“ si každý může vzít opravdu kamkoliv — od severního pólu přes hory a pouště až třeba po širošíř oceán. Tuhle flexibilitu a bleskovost mohou jiná média rozhlasu jen tiše závidět. A veřejnoprávní rozhlas se v téhle věci náležitě činí.

Zprostředkovávání literárních, hudebních, divadelních, filmových či výtvarných zážitků je pak dalším bonusem. Přímé přenosy z Pražského jara, výkony našeho rozhlasového symfoňáku, zvukové přepisy literární klasiky i moderny, dramata, komponované pořady... Navíc si téměř cokoliv můžete přehrát ve chvíli, kdy se vám to hodí, a některé projekty vznikají už přímo pro internet. I tady se veřejnoprávní rozhlas činí. Se stále kvalitnějšími přijímači a další technikou pak jde o zážitky, které v člověku zůstanou dlouho.

Ne, rozhlas nezahyne, jak před časem někteří prokovali. Stejně jako po příchodu televize nezanikla kina a s příchodem digitálních médií nezanikly gramofony a přehrávače CD. Mimochodem — spolu s rádiem putuje ve filmu, který jsme zmínili v úvodu tohoto vyznání, vesmírem i gramofon. Kamarád gramofon. Mnohé úspěšné pořady Českého rozhlasu vycházejí na deskách, a o tyhle nosiče je obrovský zájem. Ano, rozhlas má samozřejmě své přátele: cédéčka, internetové platformy, film i tu televizi. Všichni si vzájemně pomáháme a v téhle rodině je nám dobře. Možná by Martin Máj mohl natočit Outdated 2. A film by se mohl jmenovat Still Modern. Rádio je totiž pořád moderní.

Musím končit. Odcházím totiž do studia zprostředkovat posluchačům své dojmy ze včerejší filmové premiéry. I po sedmadvaceti letech mám před mikrofonem trochu trému, ale je mi s ním úžasně. ☺

Tomáš Pilát, filmový redaktor
Českého rozhlasu Vltava

VLÁDA K ÚPRAVĚ SYSTÉMU VOLBY DO MEDIÁLNÍCH RAD A K UDRŽITELNOSTI FINANCOVÁNÍ VEŘEJNOPRÁVNÍCH MÉDIÍ

Vláda si ve svém programovém prohlášení vůči médiím veřejné služby stanovila závazek upravit systém volby členů rad České televize a Českého rozhlasu tak, že bude zapojen i Senát. Aktualizované znění vládního programového prohlášení počítá s prosazením této změny do konce roku 2023. Návrh na příslušnou novelizaci zákonů schválila vláda vloni v červnu, na podzim a v zimě byla novela intenzivně debatována v Poslanecké sněmovně. V současné době se očekává projednání ve třetím čtení. Konkrétní podobu novely, včetně všech pozměňovacích návrhů, lze nalézt na stránkách Poslanecké sněmovny, jedná se o tisk 263. Vládní prohlášení rovněž uvádí, že se vláda zaměří na udržitelnost financování veřejnoprávních médií, což je základní podmínka jejich udržitelnosti. V tomto kontextu je třeba nejprve posoudit několik možností, jednak koncepci nastavení rozhlasového a televizního poplatku, tedy na jaká zařízení se má povinnost vztahovat, a pak výši poplatku samotného. Ministerstvo kultury je v kontaktu s Českým rozhlasem a Českou televizí ohledně sběru podkladů pro případnou legislativní iniciativu. Konkrétní termín pro předložení návrhu změn není stanoven, ale politická jednání v tomto ohledu probíhají.

Mgr. Artuš Rejent
ředitel odboru médií a audiovize

FILMOVÉ LABORATOŘE ČESKÉ TELEVIZE JSOU NADÁLE FUNKČNÍ

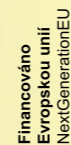
Zeptali jsme se na jejich využití po jejich
současnou rekonstrukci.

Možnosti využití Filmových laboratoří ČT propaguje na svých webových stránkách v sekci Produkčních služeb Česká televize, stejně jako ostatní poskytované služby. Česká televize je rovněž v pravidelném kontaktu se všemi filmovými školami v Česku a navázány má rovněž kontakty s filmovými produkčními společnostmi a školami v zahraničí.

Karolína Blinková,
vedoucí externí a interní komunikace,
tisková mluvčí České televize

Česká televize

VÝZKUM KE STATUSU UMĚLCE

Autoři a další filmové profese –
specifika sociálního statutu i potřeb
a možné formy podpory

ARAS se dlouhodobě zabývá tématem Statusu umělce, jako jedním z legislativních principů, užívaným v Evropě na vyrovnávání sociálně-právní pozice autorů a dalších profesí v audiovizi.

Vybrali jsme z komplexního materiálu

Řešitelé:

Asociace režisérů, scenáristů a dramaturgů z.s. (ARAS) ve spolupráci s Výzkumným ústavem práce a sociálních věcí v.v.i. (VÚPSV)

Tým:

ARAS: Vít Janeček (koordinátor a koncepce), Zuzana Martincová (organizace a administrativa), Alena Derzsiová, Nataša Slavíková, Radim Špaček, Marta Nováková, Dan Włodarczyk, Vojtěch Filčev

VÚPS: Renata Kyzlinková, Aleš Kroupa, Soňa Veverková

Výchozí kontext

V oblasti audiovize se transformace československé a české ekonomiky po roce 1989 projevila mimořádně silně jak v oblasti proměny institucí, tak z hlediska proměny pozice individuálních aktérů i proměny pracovních postupů. V krátkém čase se zde sešlo několik historických faktorů.

Na úrovni organizace institucí byla klíčovým aspektem demonopolizace filmu a audiovize, odstranění cenzury a zavedení tržních principů. To zpočátku probíhalo téměř bez účinných vyvažujících mechanismů, které by zohledňovaly kulturní, někdy i minoritní charakter produkce v této oblasti a často i její dlouhodobé efekty a zhodnocování. K nim docházelo postupným zdokonalením podpor v podobě Fondu kinematografie a po vstupu do EU i možností financovat kulturní produkci z Evropských podpůrných schémat.

Z perspektivy jednotlivce došlo v oblasti filmu počátkem 90. let ke zborcení zaměstnavatelských platforem, s demonopolizací filmu se prakticky zhroutil hlavní zaměstnavatel – soustava státních firem Státní film, Krátký film a Armádní film.

VÝSLEDKY VÝZKUMU STATUSU UMĚLCE ARAS A VÚPSV

Vybrali jsme:

Výzkum ke Statusu umělce – ARAS se věnoval nejprekarizovanější části audiovize

ARAS se dlouhodobě zabývá tématem Statusu umělce, jako jedním z legislativních principů, užívaným v Evropě na vyrovnávání sociálně-právní pozice autorů a dalších

profesí v audiovizi. Dlouhodobá zjištění v ČR ukazují, že zejména profese nejen scenáristů, ale i režisérů, je často až prekarizovaná, ke všem dalším faktorům nejistoty, které už sama profese v sobě přináší. V létě 2022 MK ČR iniciovalo výzkumný plán, do kterého jsme se zapojili spolu s Výzkumným ústavem práce a sociálních věcí (VÚPSV).

Tým ARAS zpracoval okruh otázek, které spolu s dalšími zdroji posloužily týmu VÚPSV k vytvoření a naprogramování dotazníku, který během období 2 týdnů vyplnili 912 osob. Interpretace tohoto šetření tvoří první část syntézy výzkumu. Tento výzkum doplňuje ještě komentář k hloubkovým rozhovorům s vybranými členy zkoumané skupiny, s reprezentativním záměrem postihnout různé věkové skupiny různého genderu a životní situace.

Druhou část tvoří desk research popisující situaci Statusu umělce v dalších zemích, s výjimkou těch, které byly zpracovány v podobně zaměřeném materiálu již publikovaným Parlamentním institutem. Z těchto – jakož i předchozích dokumentů tohoto typu – vyplývá, že na západ od nás je status umělce více či méně stabilní součástí právních i sociálních systémů; jsou lépe vytvořeny předpoklady pro specifický rytmus práce a existence, který je s ní spojený, jakkoli konkrétní institucionální mechanismy zohledňující status umělce se liší, stejně jako podmínky jeho definice. Součástí našeho výzkumu je i výčet právních předpisů k možné novelizaci v souvislosti se zavedením Statusu umělce v České republice, vypracovaný právním expertem JUD. Ivanem Davidem.

Sumarizace anket i rozhovorů opět směřuje k tomu, co již dlouhodobě ukazují i některé další studie, pakliže se zaměří na sociální a praktické aspekty běžného života umělců: zejména pro profese scenáristy, režiséra i dramaturga se vrací téma prekarizace a nepředvídatelnosti, běžnou praxí je kombinace prakticky více zaměstnání nebo zajištění vlastní existence z více zdrojů, z nichž některé jsou zcela mimoumělecké povahy. V celkovém širokém spektru tvorby a aktivit na poli audiovize se na druhé straně liší příjmy i míra zajištění podle různého typu projektů, ať již umělecky, nebo z hlediska produkčního zakotvení. Společným rysem je ale velká míra zranitelnosti a udržitelnosti na profesní dráze v daném oboru v časech krizí a útlumu produkce. Legislativní posun v zakotvení statusu umělce do české praxe je jednou z naléhavých potřeb, které přinesou v této oblasti zlepšení.

Více informací najdete zde:

<https://aras.cz/2023/04/24/vysledky-vyzkumu-status-umelce-aras-a-vupsv/>

Kompletní výsledky výzkumu najdete zde:

- 1 – Rámcová mapa a úvod
- 2 – Výčet právních předpisů k možné novelizaci
- 3 – Sociální zabezpečení umělců v EU
- 4 – Hlavní výzkumná zpráva

Vážený pan ministr
Mgr. Martin Baxa
Ministerstvo kultury
Maltézské náměstí 1
118 00, Praha 1

v Praze dne 16. února 2023

Vážený pane ministře,

dovolte, abych se na Vás obrátil ve velmi závažné záležitosti. Můj tatínek, režisér Jiří Krejčík (1918–2018), autor mnoha filmů, které patří do zlatého fondu naší kinematografie (Vyšší princip, Probuzení, Svědomí, Svatba jako řemen, Božská Ema, aj.), nemá do dnešního dne digitalizován ani jeden film, jehož negativ je ve vlastnictví NFA.

Domnívám se, že především u takových výjimečných filmů, jako je Vyšší princip, Božská Ema a Svatba jako řemen, je absence jejich digitalizace metodou DRA zarážející a trestuhodná. Svědčí to o absolutní kulturní necitlivosti k hodnotám, které vytvořili naši předci za velice strastiplných okolností.

Vážený pane ministře, velmi Vás prosím, vyslyšte pány kameramany Prof. J. Šofra a Prof. M. Jíchu, kteří mají moji plnou důvěru a podporu ohledně digitalizace filmů metodou DRA. Bohužel jsem se nemohl zúčastnit dnešní schůzky s Vámi z pracovních důvodů.

Velmi se za to omlouvám.

S úctou
Mgr. Jiří Krejčík, kameraman
Cukrovarnická 60/831
162 00, Praha 6
mobil: 603 263 241, e-mail: jiri.krejcik@volny.cz

Otevřený dopis

Vážený pan prezident České republiky, Petr Pavel
Hrad, I. nádvoří č. p. 1, Hradčany, 119 08, Praha 1

Vážený pan ministr kultury, Martin Baxa
Ministerstvo kultury, Maltézské náměstí 1, 118 00, Praha 1

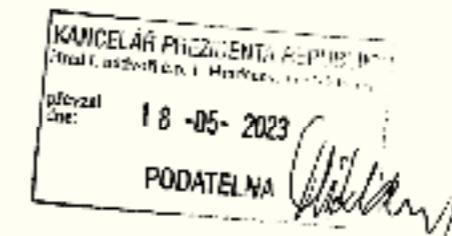
Vážený pan generální ředitel České televize, Petr Dvořák
Česká televize, Kavčí hory, 140 70, Praha 4

Vážení,

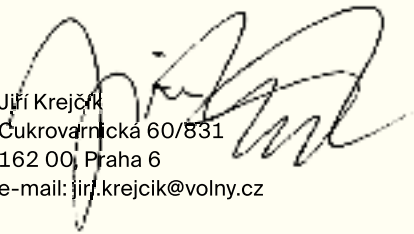
již je to mnoho let, co probíhá digitalizace filmového fondu České republiky. O způsobu této kontroverzní digitalizace vyšlo mnoho článků, rozhlasových pořadů, polemik a diskuzí. V neděli, 14. května 2023, byl v České televizi a na kanálu ART uveden, již poněkolkáté, film mého tatínka, režiséra Jiřího Krejčíka, Vyšší princip. Tento film oceněný v zahraničí, byl odvysílán v otřesné, v podstatě nevysílatelné kopii. Je velmi zarážející, že tak stěžejní film naší kinematografie, není do dnešního dne digitalizován metodou DRA.

Film Vyšší princip je v současné době velmi aktuální a nadčasový. Bohužel i tragickými a zavrženíhodnými událostmi na Ukrajině, kde se rozsáhle mrzačí nevinný Ukrajinský národ nejenom fyzicky, materiálně, ale hlavně duševně.

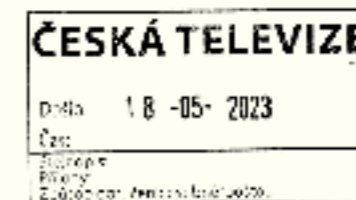
Velmi Vás prosím, vážení, věnujte se této problematice. Letos to bude deset let od tatínkova úmrtí (8. 8. 2013). Do dnešní doby byl nádherně digitalizován pouze jeden film (Povídka malostranská) ve vlastnictví České televize.

S úctou

Jiří Krejčík
Cukrovarnická 60/831
162 00, Praha 6
e-mail: jiri.krejcik@volny.cz

V Praze 17. 5. 2023

Vážený pan
Jiří Krejčík
Cukrovarnická 60/831
162 00, Praha 6

V Praze dne 29. května 2023

Vážený pane Krejčíku,

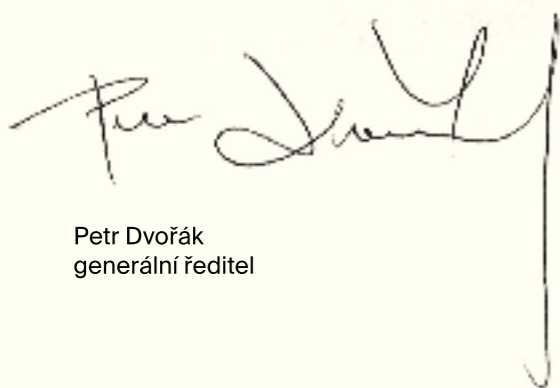
na základě Vašeho dopisu ze dne 17. 5. 2023 jsem nechal prověřit vysílání filmu režiséra Jiřího Krejčíka „Vyšší princip“, které proběhlo 14. 5. 2023.

Film Vašeho otce je ve správě Národního filmového archivu (NFA). Odvysílaná kopie filmu je nejnovějším HD přepisem, který NFA poskytl.

Na rozdíl od filmů původně vyrobených ČT, jako např. Povídka malostranská, není v našich silách restaurovat filmy, které vznikly v českých filmových studiích a jsou nyní spravovány mimo archiv ČT. Tyto filmy ČT nepatří a nemáme tudíž přístup ke zdrojovým materiálům, negativu obrazu a negativu zvuku, které jsou pro restaurování nezbytné. NFA zdrojové materiály v dostatečné kvalitě vhodné pro kvalitní přepis neposkytuje.

Žádost o restaurování filmů režiséra Jiřího Krejčíka by tedy měla být adresována do NFA. Rádi v budoucnu odvysíláme film „Vyšší princip“ v lepší kvalitě, pokud bude taková vysílací kopie od NFA k dispozici nebo nám bude NFA ochoten poskytnout takové zdrojové materiály, ze kterých bude dávat smysl vyrobit kvalitní vysílací kopii vlastními silami.

S pozdravem,

Petr Dvořák
generální ředitel

MARNOST NAD DIGITÁLNÍ MARNOST

Ta slaví letos 10leté
výročí

POKRAČOVÁNÍ BOJE ZA KVALITNÍ DIGITALIZACI
ČESKÝCH FILMŮ ZÁPISEM Z JEDNÁNÍ AČK A MKČR
VE VĚCI APLIKACE ÚSPĚŠNÉ METODY DRA ZE DNE
28. 3. 2023

Dlouhodobě plánovaná schůzka mezi Asociací českých kameramanů (AČK) a Ministerstvem kultury České republiky ve věci UZNÁNÍ KVALITNÍCH VÝSLEDKŮ DIGITALIZACE FILMŮ CERTIFIKOVANOU METODOU DRA (digitálně restaurovaného autorizátu) se uskutečnila mezi AČK a ministrem Martinem Baxou celkem dvakrát.

Poprvé dne 21. 2. 2023 ve 13 hodin v Poslanecké sněmovně ČR, kdy pan ministr přijal kameramany Marka Jíchu, prezidenta AČK, Jaromíra Šofra, Štěpána Kučeru a Andreje Barlu, členy AČK, a Jiřího Krejčíka (který se ale písemně z této schůzky omluvil a byl zastoupen pouze písemnou formou svým dopisem). Účastníci jednání seznámili ministra s faktem, že bylo do současnosti vyrobeno 24 kvalitních digitalizátů podle certifikované metodiky DRA, což ale bylo současně NFA a SFK zakázáno uvádět v technických titulcích těchto zdigitalizovaných filmů. Odborná veřejnost neví, proč tomu tak je. Na základě širšího dialogu s přítomnými kameramany vyslovil pan ministr přání sejít se ještě jednou za účasti ředitele NFA Michala Breganta k podání vysvětlení. Řekl, že ale předává tuto agendu svému odbornému náměstkovi pro kinematografii Bc. Michalu Šaškovi, protože sám filmu detailněji nerozumí.

Dne 28. 3. 2023 v 16 hodin se uskutečnila na Ministerstvu kultury ČR na Maltézském náměstí č. 1 v Praze 1 druhá schůzka se stejným tématem: UZNÁNÍ KVALITNÍCH VÝSLEDKŮ DIGITALIZACE FILMŮ CERTIFIKOVANOU METODOU DRA za účasti Michala Breganta. Za AČK by přítomen Marek Jícha, prezident AČK, Jaromír Šofr, kameraman AČK, za NFA – Michal Bregant, ředitel NFA, Jonáš Svatoš, ředitel sekce audiovizuálních sbírek NFA, a za ministerstvo kultury náměstek ministra Michal Šašek se svým asistentem provádějícím zápis.

Byly vytyčeny tři body programu:

1. Možnosti vzorkování filmů žijících autorů v laboratoři CPA Studia FAMU.
2. Možnost spolupodílení se AČK na výběru filmů pro digitalizaci.
3. Diskuse nad možností využívání DRA a garantů digitalizace v závěrečných titulcích, na kterých pracují expertní skupiny kameramanů na základě souhlasu manželů Kučerových.

Ad 1.

AČK přednesla stížnost, že podle uzavřené dohody mezi FAMU a NFA pravidelné vzorkovací práce filmů žijících autorů neprobíhají, resp. že jsou neustále brzděny NFA různými objektivními příčinami. Michal Bregant naopak sdělil, že NFA nic nebrzdí, že to brzdí FAMU samo svojí nečinností. Marek Jícha potvrdil, že kameramani stále urgují toto vzorkování a čekají na to, kdy už budou moci konečně začít pracovat a jsou průběžně informováni o tzv. objektivních příčinách, proč to nejde. Michal Bregant opakoval, že za to může FAMU. Práce organizuje ředitel FAMU Ondřej Šejnoha. Z programu na vzorkování roku 2022 byly vybrány – neznámo kým(?) – tři filmy kameramana Ivana Šlapety: *Ohlédnutí*, rež. Antonína Máši, *Bloudění*, rež. Jana Čuříka a Antonína Máši a *Hotel pro cizince*, rež. Antonína Máši. Tyto práce započaly až ve druhé polovině prosince 2022 projekcemi referenčních 35mm kopií těchto filmů a výběrem vzorkovacích scén (konkrétně ve dnech 17. a 18. 12. 2022 ve Studiu FAMU – CPA). Došlo k posunutí termínu na rok 2023 namísto toho, aby se v roce 2023 již začaly vzorkovat filmy dalších tří žijících kameramanů. Marek Jícha opakovaně připomínal nedávný odchod dvou významných českých kameramanů Jiřího Macáka a Jiřího Macháněho, jejichž filmy se již za jejich účasti nenavzorkují, což je nenávratná ztráta jejich kameramanského know-how.

Objektivní překážky pokračují i v roce 2023, NFA zakázal přepis archiválií na inspekčním stole FVT 1200, který je součástí profesionálního vybavení restaurátorské laboratoře CPA (Centrum poradenských a analytických služeb) Studia FAMU, vybudované v rámci projektu NAKI za 52 milionů korun. Inspekční stůl byl pořízen na žádost tehdejšího ředitele NFA Vladimíra Opěly ještě v době, kdy byl NFA aktivní součástí výzkumného projektu DRA. Michal Bregant nebyl schopen vysvětlit, proč nenechá kameramany nahrát archiválie na unikátním inspekčním stole a proč nemohou v klidu pokračovat ve vzorková-

ní Šlapetových filmů. Během jednání Jonáš Svatoš přišel s myšlenkou, že by se inspekční stůl FVT 1200 převezl na pracoviště NFA do archivu na Hradištku, kde by prováděl nahrávání archiválií on sám a neprevážel archiválie do Studia FAMU. Prý nyní NFA kupuje vlastní skener ARRI a nebude nadále převážet archiválie ani do UPP ke skenování. Bude sám skenovat a poskytovat k digitalizaci pouze data. To neslouží postupu, když archiválie se stejně musí převést do CPA Studia FAMU, aby byly promítnuty na kalibrovaných projektorech. Jde tedy o další důkaz záměrného překážení. Rozhodování o typu skenování je součástí výzkumu expertní restaurátorské skupiny a součástí vzorkování DRA a laboratoř CPA to musí mít pod kontrolou.

Ad 2.

Jaromír Šofr a Marek Jícha společně vyslovili žádost, aby kameramani byli přizváni k výběru filmů určených k digitalizaci v rámci aktivit pro Mezinárodní filmový festival v Karlových Varech. Mohli by doporučit důležité filmy žijících autorů. Michal Bregant prohlásil, že neví, proč tam kameramani nejsou, máme se prý zeptat Eduarda Kučery, který tyto práce financuje. NFA o tom prý nerozhoduje. Náměstek ministra Michal Šašek vyzval kameramany, aby napsali panu Kučerovi otevřený dopis, aby je pozval k výběru filmů, proč píše otevřené dopisy pouze panu ministrovi? Eduard Kučera ale o výběru filmů dle informací AČK nerozhoduje a sám organizovat nic nechce a nebude. Možnost doporučit důležité filmy žijících autorů k digitalizaci tedy v dohledné době kameramani mít nebudou. Např. namísto digitalizace významného filmu Andreje Barly *Romance pro křídlovku* anebo *Zlatá reneta* rež. Otakara Vávry se nyní digitalizuje film nežijících autorů *Princezna se zlatou hvězdou na čele*, rež. Martina Friče a kameramana Jana Rotha.

Jaromír Šofr otevřel otázku, co je to originál filmu a přečetl svůj příspěvek k tématu — citace: „Filmové dílo může být považováno za zboží. V případě pouze nemnohého ovšem musí být považováno současně za kulturní statek. I při tomto pohledu zůstává v platnosti pohled na film jako na zboží. Při výrobě digitální kopie bez respektu k originálu zmíněného kulturního statku vzniká různá interpretační verze díla a také špatné zboží. Jako problematický se v případě filmového díla ZDÁNlivě jeví pojem ORIGINÁLU. Vývojem optimálního postupu digitalizace dospíváme metodou DRA k respektování originálu vymezením tohoto pojmu a současně k vyloučení výroby špatného zboží. Originálem filmu je stav díla, kdy je jeho optická i zvuková kvalita dosažená ukončením jeho výroby. Autory je tato podoba díla potvrzena dnem jeho veřejné premiérové prezentace. Zde je v časové ose okamžik počátku neodvratného stárnutí díla v případě nosičů klasické — analogové — kinematografie. Jinak je tomu v případě média digitálního. To odolává stárnutí stoprocentně — je-li nástrojem restaurátorské péče a striktní metody. Dnes, po deseti letech existence filmové restaurátorské metody, certifikované mimo jiné i osvědčeními Ministerstva kultury, jaký zájem může být uspokojován výrobou digitálních kopií nerespektujících dnes již DOSAŽITELNOU kvalitu ORIGINÁLU díla a následnou exploataci špatného zboží? Konečně jaký zájem je uspokojován zatajováním skutečnosti JAK je

digitálně restaurován konkrétní film, který si do další existence odnáší řádně podepsané předávací PROTOKOL? Tyto dvě otázky považujeme za kardinální.“ Dále proběhla rozprava nad rozdílnými pohledy na tuto věc.

Ad 3.

Michal Bregant prohlásil, že v případě AČK avizovaných digitalizací NEBYLO postupováno podle metody DRA. Marek Jícha a Jaromír Šofr předložili náměstkovi ministra Michalu Šaškovi písemně podepsané Schvalovací protokoly DRA od všech zmíněných filmů, které evidentně byly restaurovány metodou DRA. Dle Breganta to NENÍ metoda DRA. Ve schvalovacích protokolech však oba digitální restaurátoři a všichni signatáři z expertní skupiny i zadavatel digitalizace svými podpisy garantují postup DRA. U těchto filmů má být použita příslušná a důležitá informace o použité metodě DRA v zájmu diváků a nezbytně i pracovníků archivů. Michal Bregant hájil zákaz tím, že nikde ve světě neviděl, aby u restaurovaných filmů byl titulík DRA. To je prý důvod, proč to tam nemůže být ani u nás. Marek Jícha oponoval, že jde o absurdní tvrzení, protože certifikovaná metodika DRA vznikla právě jen u nás za 52 milionů korun a je úspěšným výstupem státem dotovaného výzkumného projektu NAKI (projekt Národní kulturní identity). Ten by se samozřejmě měl nejprve aplikovat v České republice a nečekat, že metodu začne používat nejprve někdo jiný v zahraničí. Michal Bregant připustil, že Metoda DRA je ve světových archívech známá, všechny archívy dostaly knihu o DRA k dispozici od europoslance Polčáka, a tento postup se jeví obecně jako zajímavý. Bude ale předmětem dalšího zkoumání.

Michal Šašek zkontroloval podpisy na Protokolu DRA a řekl, že bude dále zjišťovat, kdo je skutečným zadavatelem digitalizačních prací. Eduard Kučera, který tyto digitalizace platí, s účastí kameramanů v expertní skupině a s metodou vzorkování DRA souhlasí. Zadavatelem je Mezinárodní filmový festival Karlovy Vary, jehož ředitel Kryštof Mucha schvalovací protokoly DRA u všech filmů podepsal. Marek Jícha konstatoval, že když se nebudou filmy restaurovat odborně a podle metody DRA, tak kameramani se přestanou takových neoborných digitalizací účastnit. Můžeme se tedy těšit zase na oranžové a žlutozelené filmy, jak je známe z tzv. „maďarské série“, kterou organizoval NFA sám, tedy bez kameramanů. Jde o zničené filmy jako Staré pověsti české, Adéla ještě nevečeřela, Adelheid, Dobrý voják Švejk, a mnohé další, jako například nedávno pokažený film *Až přijde kocour*, který byl restaurován v Itálii opět bez kameramanů. Marek Jícha dále připomenul, že kameramani za účast na restaurování metodou DRA nejsou honorováni, i když jde o výsostně odbornou činnost, což je ponižující a nedůstojné zlatého fondu české kinematografie a české kultury obecně.

Na dotaz, kdy se budou opravovat filmy z tzv. „maďarské série“, Michal Bregant oznámil, že nikdy. Byly prý naskenovány špatně maďarskou digitalizační laboratoří a prý to už nejde opravit. Proč jsou skeny vyrobeny špatně a proč je NFA jako takové převzal — nebylo vysvětleno. Mecenáš digitalizací Eduard Kučera dle vyjádření pana Jakuba Dyby, svého asistenta, tuto digitalizaci nepřijal a tuto opravu požaduje. Na to Michal Bregant oznámil, že film takto digitalizovaný je v pořádku. Italská digitalizace byla udělána podle

NFA metodiky a za výsledkem si NFA stojí. Prý jim tleskali v Cannes, když tam film promítali... Marek Jícha se zeptal, proč nebyly použity vzorky DRA filmu *Až přijde kocour*, které jsou přímo součástí metodiky DRA jako pilotní modelový příklad? Jonáš Svatoš řekl, že vzorkovník DRA byl prozkoumán a důvodem nepoužití prý bylo to, že záznam z inspekčního stolu FVT 1200 obsahoval chybějící okénka. Marek Jícha odpověděl, že záznam inspekčního stolu je náhledová kvalita, která slouží k ochraně archiválií, aby s nimi nebylo zbytečně manipulováno při jejich studiích, a neslouží k rozhodování o způsobu restaurování filmu. Tento argument neobstojí také proto, že vzorky DRA filmu *Až přijde kocour* byly pořízeny z kvalitního originálního negativu a přesto NFA film digitalizoval v Itálii podle nekvalitní kopie a z duplikačního pozitivu. Proto je film celý oranžový a zapečený. Schůzka se chýli k závěru, tak bylo téma ukončeno. Pravděpodobně podle NFA není o čem mluvit, poněvadž i takovému výsledku je potlesk publika potvrzením dokonalosti.

Marek Jícha na závěr upozornil náměstka Michala Šaška, že podle jeho názoru ministerstvo kultury vynakládá množství energie na to, aby prokazovalo, proč právě nemá být uveden titulík DRA u kvalitně digitalizovaných českých filmů a přitom zcela toleruje opakované nedobré výsledky digitalizací provedených dle neexistující a necertifikované „metody NFA“. Proč je tomu tak? Ministerstvo kultury samo vybavilo certifikované metodiky DRA Osvědčeními MKČR, což jsou velice důležité dokumenty, které potvrzují, že certifikované metodiky DRA jsou kvalitní.

Oficiální zápis MKČR byl sice slíben na začátku jednání, nebyl pravděpodobně vypracován a vůbec nebyl pochopitelně poskytnut AČK. Dle náměstka ministra Michala Šaška byl pořízen jen pro soukromé využití ministerstva. Ministerstvo kultury prý již nadále nebude s kameramany komunikovat tuto problematiku. Proto Jaromír Šofr a Marek Jícha museli pořídit tento zápis sami.

Zapsal Marek Jícha,
ověřil Jaromír Šofr

Dovětek

Zdá se, že žijeme v prostoru, kde nikoho nic nezajímá. Sále ještě žijí mistři české kamery a jejich unikátní know-how bez nich dospěje k zapomenutí. Kvalitní autentický obraz a zvuk filmového originálu archiváře a výzkumníky NFA prostě nezajímají, a asi to není ani pro filmovou vědu a nikoho na ministerstvu kultury důležité. Celá záležitost opakovaně otevírá otázku, proč titíž odborníci NFA, kteří nerozpoznali nepodařené maďarské skenování celé série filmů s rozpočtem desítek milionů korun, dále digitalizují filmy bez kontroly kameramanů. Sami rozhodují o koupi drahého skeneru ARRI, který, jak víme, je technologicky zastaralý. Neprošel testem kvality odbornou komisí ani v České televizi. Budou se všechny české filmy nadále skenovat v NFA v nedostatečné kvalitě? Kde je odbornost, kde jsou záruky, kde provedené testy a státem garantované certifikace?

Chybějící okénko v pracovním náhledu z inspekčního stolu tedy způsobilo, že film *Až přijde kocour* byl restaurován bez kameramanů, bez předem vytvořeného Vzorkovníku DRA, podle nekvalitní kopie,

a peníze Eduarda Kučery zmizely beze smyslu v nekvalitním šuntu. Těžko však uvěřit, že takovéto chybějící okénko výmluvy vůbec kdy existovalo. Je důležité pochopit, jaký je rozdíl mezi originálním negativem filmu a jeho duplikační kopii nevalné kvality. To je ale pro neoborníky obtížné. Dědic autorských práv kameraman Štěpán Kučera připravuje žalobu na zákaz nekvalitní prezentace filmu svého otce.

Výše zaznamenaná schůzka pěti účastníků sloužila přesile protivníkům kameramanů, kteří byli náměstkem Bc. Michalem Šaškem bráni za slovo za účelem evidentní obrany ředitele NFA. Z mnoha indicií jsme nuceni uvěřit, že mezi mnohými činovníky ministerstva kultury existuje nekritické posuzování činnosti ředitele NFA PhDr. Michala Breganta. Kolektiv NFA pod vedením jmenovaného především není obdařen respektem k žádné užitečné metodě vedoucí k uplatnění logiky technologie, která by byla schopna zcela převratnou historickou potenci digitalizace využít k záchraně hodnot minulé epochy kinematografie. Nemá smyslu se zabývat kodexy restaurování filmů, které jsou výplodem pouze formulačních schopností různých pracovníků filmových evropských archivů. Většinou jsme je četli. Jsou pouhými rámcovými popisy kvalit, jichž má být dosaženo, avšak nikomu nevaří absence vyjádření konkrétního postupu JAK NA TO. Často je užívána argumentace proti kameramanům a mistrům zvuku, že v rukou a myslích archivních pracovníků EU i jných jsou zkušenosti získané mnoha desetiletími. Toto tvrzení nemá žádnou váhu proti skutečnosti převratné doby digitalizace. Jde totiž o transfer z média viditelného filmového obrazu na médium digitálních struktur neviditelných! K čemu jsou letité zkušenosti s celuloidem pro práci s nulami a jedničkami?

Na tomto místě je nutná připomínka teorie filmu s oblibou užívaného pojmu „filmová věda“. Tento termín se zřetelně vyhybá aktualizaci. V době technologického zlomu, jímž je digitalizace v audiovizí, není pro „filmovou vědu“ závažnějšího poslání (úkol), než je podpora využívání dosažených restaurátorských úspěchů získaných certifikovanou metodikou. Tato se kryje s novým pojetím a obsahem přezívajícího termínu „filmová věda“, který rozšiřuje o oblast exaktní. Jak jinak úkolovat vědu?

Jestliže tento fakt nechce být respektován, je jedno, kolik filmových archivů sdílí z pohodlnosti toto tmářství, a je jen otázkou doby, než se věci ujme právní iniciativní v ochraně autorských práv. Dříve v obstrukcích při prosazování technologických cest k národnímu prospěchu každé gubernie měla slovo Moskva. Dnes to má být zaháčkování v EU pro tak národní a delikátní obor jako je kultura? Na všechno se časem přijde a musí se překonat i epocha lobbistické totality. Pokud ona stojí na politických základech, nemůžeme spatřovat budoucnost v dokonalejším spravování státu vpravdě nadstranicky občanského. Už to mohlo dávno být. Nezapomínejme, že nakonec další autority poskytnou pozornost této kauze, která — ač průzračná — pochození se nedočká, účinně umlčována vazbami lobbistické totality, která nahrazuje totalitu mocensko-ideologickou. ☹

SCHVALOVACÍ PROTOKOL
expertní restaurátorské skupiny
k provedení digitálního restaurování audiovizuálního díla
podle certifikované Metodiky digitálního restaurování filmů, jejímž výsledkem
je digitálně restaurovaný autorizát (DRA)

I.
Základní údaje a identifikátory

Audiovizuální dílo

S čerty nejsou žerty, autor Hynek Bočan

(dále jen jako „audiovizuální dílo“)

Předmět digitálního restaurování díla

- provádění digitálních přepisů předlohových nosičů audiovizuálního díla (původních filmových materiálů, jejichž prostřednictvím jsou audiovizuální dílo nebo jeho dílčí součásti vyjádřeny, jako jsou zejm. originální negativy,
- digitální restaurování audiovizuálního díla na podkladě předlohových nosičů, v nejvyšší kategorii kvality a autenticity původnímu uměleckému záměru audiovizuálního díla, věrně odpovídající autorizované referenční kombinované kopii audiovizuálního díla,
- zhotovení certifikovaných digitálních masterů DSM, DRA a DCDM, jejichž prostřednictvím je vyjádřeno originální audiovizuální dílo v digitálně restaurované podobě

Generální zhotovitel zakázky

FILM SERVIS FESTIVAL KARLOVY VARY, a.s.

Panská 1

110 00, Praha 1

Česká republika

IČO: 25694545

zapsaný v obchodním rejstříku: Městský soud v Praze, oddíl B., vložka 5552

zastoupený: **výkonný ředitel Kryštof Mucha**

II.
Výrok expertní skupiny

Členové expertní skupiny protokolárně stvrzují:

- Expertní skupina pracovala kvalifikovanými postupy lege artis na základě metodiky digitalizace a digitálního restaurování DRA vytvořené v rámci projektu NAKI AMU/NFA DF13P01OVV006 (Metodiky digitalizace národního filmového fondu) a při respektování etického kodexu restaurování filmů AMIA, FIAF a IASA.
- Byly splněny základní principy vzorkování (výběru klíčových scén) za účelem odstranění degradace kvality obrazů působením času. Při sledování hraničních přijatelných odchylek od subjektivně nastavené kvality byly použity postupy objektivní softwarové analýzy vytvořené na základě statisticky stanovených pozorovatelných diferencí v barevné a jasové struktuře obrazu.
- Obraz byl digitalizován v parametrech obrazového rozlišení, snímkové frekvence, stranových poměrů, velikosti obrazu, rozsahu jasu a barevné hloubky odpovídajících předlohovým nosičům.
- V průběhu prací nebylo žádným způsobem neautorizovaně zasaženo do podoby a struktury audiovizuálního díla, audiovizuální dílo nebylo zkráceno ani jinak stříhově upraveno.
- Proběhla závěrečná kontrolní projekce zhotoveného digitálního masteru audiovizuálního díla v digitálně restaurované podobě a nebyly zjištěny vady ani nedostatky (jako jsou zejm. výpadky obrazu či zvuku, chybějící části, výrazné slepky, posun dělení, asynchronnost, výrazné zvukové lupance apod.) Kvalitativní rozdíly při projekci autorizované referenční kombinované kopie proti výslednému digitálnímu masteru jsou v tonalitě a barevném podání obrazu v subjektivně přípustných limitech. Výsledně audiovizuální dílo a díla audiovizuálně užitá po přepisu a digitálním restaurování metodou DRA věrně odpovídají originálnímu dílu audiovizuálnímu a dílům audiovizuálně užitým, zaznamenaným na předlohových nosičích, na jejichž podkladě byl přepis proveden.
- Po dohodě členů expertní skupiny dnešního dne provádí schvalovací výrok.

Schvalovací výrok:

Výsledný záznam (digitální master) předmětného audiovizuálního díla

- byl tvořen předepsaným postupem a splňuje kritéria metodiky digitalizace a digitálního restaurování DRA,
- je vyjádřením originálního audiovizuálního díla v digitálně restaurované podobě,
- lze jej považovat za digitálně restaurovaný autorizát (DRA),
- v titulcích digitálního masteru je uvedena věta: Tento film byl digitálně restaurován v roce 2019 metodou Digitálně restaurovaného autorizátu DRA.

III.
Závěrečná ustanovení

K tomuto protokolu se připojuje odborná restaurátorská zpráva.

Za expertní skupinu osvědčuje svým podpisem odpovědný digitální restaurátor: **Marek Jícha**

Na důkaz správnosti připojují své podpisy i ostatní přítomní členové expertní skupiny:

autor díla **Hynek Bočan**

autor obrazové složky díla **Jaromír Šofr**

autor zvukové složky díla **Karel Martinek**

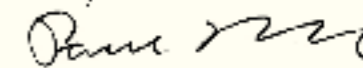
expertní dohled kameramanů **Jiří Šimunek**

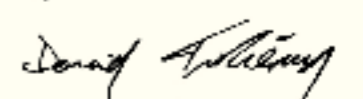
Antonín Weiser

Jaromír Šofr

expertní dohled zvukového mistra **Pavel Rejholec**

David Titěra

externí expert zadavatele **Kryštof Mucha**

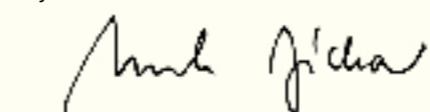

odpovědný vedoucí technolog
digitálního postprodukčního pracoviště **Ivo Marák**

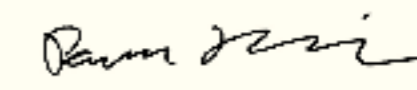

Vydáno v Praze dne

12.12.2019

Marek Jícha, digitální restaurátor obrazu

Pavel Rejholec, digitální restaurátor zvuku

Vážený pánové
prof. Marek Jícha, prof. Jaromír Šofr
Asociace českých kameramanů
Karlovo nám. 2, Praha 2, Nové město

V Praze dne 30. května 2023

Vážený pane profesore Jícho,
vážený pane profesore Šofre,

děkuji za váš email, ve kterém se vracíte k jednání svolané na Vaši žádost na půdě Ministerstva kultury. V úvodu tohoto společného pracovního jednání jsem nejspíše neobratně formuloval možnost vytvoření oficiálního zápisu ze strany MKČR. Kolega Hynek Stehlík pořizuje neoficiální poznámky pro interní účely a kontrolu stavu věci. Na základě zpracovaného textu by skutečně oficiální zápis vzniknout mohl, avšak v současné situaci to považuji za bezpředmětné. Proto jen krátce shrnu, co jsem si z jednání odnesl vzhledem k projednávaným bodům:

Bod 1 „Možnosti vzorkování filmů žijících autorů v laboratoři CPA Studia FAMU“.

Toto téma bylo v nedávné době hlavním kamenem sváru mezi AČK a NFA. Z diskuse na ministerstvu jsem měl ta to, že došlo k opatrné dohodě nad možným přesunem inspekčního stolu z pracoviště na FAMU na pracoviště NFA Hradištka. Samozřejmě za předpokladu, že by s tím FAMU souhlasilo. Následně by došlo k následnému testování a porovnávání ARRI přístroje a inspekčního stolu. To však bylo z Vaší strany krátce po zmiňované pracovní schůzce dementováno.

Bod 2 „Možnost spolupodílení se AČK na výběru filmů pro digitalizaci“.

U tohoto bodu bylo ze strany NFA řečeno, že seznam děl na rok 2024 je již uzavřený, ale budoucí spolupráci zástupci NFA na tvorbě seznamu od roku 2025 nevyloučili. Zároveň, jak z mé strany, tak ze strany NFA bylo Asociaci českých kameramanů doporučeno, aby se obrátili na donátory – manželé Kučerovi.

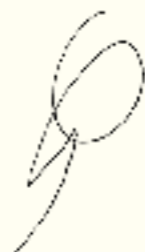
Bod 3 „Diskuze nad možností využívání DRA a garantů digitalizace v závěrečných titulcích (...)“.

Zástupci NFA prohlásili, že v zahraničí není standardní uvádění metodiky restaurování, což jsme považovali za relevantní připomínku. Kromě těchto bodů se na jednání probíraly ještě tzv. kolekce digitálního restaurování filmů v Maďarsku. Ředitel NFA Michal Bregant společně s ředitelem sekce audiovizuálních sbírek Jonášem Svatošem připustili, že provedení digitálního restaurování nebylo zcela optimální, obdobně jako u některých zahraničních snímků a jsou otevření nápravě, pokud se podaří zajistit financování – na schůzce padly i konkrétní možnosti.

Vážený pane profesore Jícho, v závěru svého dopisu chci zdůraznit, že si velmi vážím celoživotní práce vás kameramanů, stejně jako faktu, že mnohé diskutované aktivity činíte dobrovolně bez nároku na odměnu. Osobně si myslím, že je velká škoda, že tento obdiv a respekt je v současnosti převážně necitlivým a nečitelným jednáním, které mě odrazuje být nadále mediátorem mezi AČK a NFA. Nadále však platí, že restaurování českého filmového dědictví je pro Ministerstvo kultury, i mě samotného, velmi důležité.

S pozdravem,

Michal Šašek
Ministerstvo kultury
Maltézské náměstí 1, 118 11, Praha 1

MEZINÁRODNÍ
KAMERAMANSKÝ SUMMIT
ASC ICS V LOS ANGELES

Americká asociace kameramanů (ASC) zorganizovala opět Mezinárodní kameramanský summit, který se konal 5.–9. června 2023 v budově ASC Club House.

Program Summitu je vždy zaměřen na problematiku, která zajímá kameramany a kameramanky, a to nejen v rámci technických a technologických inovací, které jsou v Hollywoodu vždy předmětem koncentrovaného zájmu, ale také na oblasti tvůrčí a týkající se filmové estetiky a etiky.

Asociace českých kameramanů dostala možnost odprezentovat zprávu o průběhu oslav 100. výročí od svého založení, které oslavila v době koronaviru v roce 2020 výstavou na náměstí Míru v Praze 2. Roku 1920 byl totiž v Praze ve Vodičkově ulici č. 11 založen Klub Českých Kino Fotografů (K.Č.K.F.), který byl v průběhu let přeorganizován přes kameramanské sekce ČS Filmové Unie až po od roku 1992, kdy byla oficiálně registrována Asociace českých kameramanů. Čeští kameramani cítí tento proces organizování českých a československých kameramanů jako kontinuální, kdy jejich profesní sdružování nezastavil ani nacismus 2. světové války a ani 40 let komunismu. Tehdy byly všechny spolky a jim podobné aktivity zakázány. Existovalo jen revoluční odborové hnutí (ROH), jehož členem Kameramanská sekce nebyla. Přesto byla trpěna a pravidelně se scházela na odborných jednáních, projekcích, hodnocení nově vzniklých filmů a konzultacích s vedením Filmového studia Barrandov a ve filmové klubu v Praze Na Příkopech.

1920–1932 K.Č.K.F. – zprvu se profese jmenovala Filmový fotograf
1932–1939 Kameramanská Sekce ČsFU – profese se jmenovala Cameraman
1939–1948 ČMFU – profese se jmenovala Kameraman
1948–1989 ROH (Kameramanská sekce existuje jen neoficiálně)
1989–1992 Sdružení československých filmových kameramanů (SČFK/SFILK)
1992–2020 Asociace českých kameramanů AČK

Prezident Asociace českých kameramanů prof. Marek Jícha přednesl půlhodinovou prezentaci doplněnou projekcí filmových a obrazových ukázek před plénem zástupců všech kameramanských asociací z celého světa. Prezentace byla přijata s nadšením a Marek Jícha s Petrem Cikhartem, oba zástupci AČK, přijímali vřelé gratulace. Asociace českých kameramanů byla světovou kameramanskou obcí přijata jako nejstarší kameramanská Asociace v Evropě a druhá nejstarší na světě. O jeden rok nás přeskočili jen američtí kameramani, kteří v roce 1919 založili Static Club, předchůdce Americké Asociace Kameramanů ASC.

Marek Jícha

← Dva prezidenti dvou nejstarších kameramanských Asociací, vlevo kameraman Shelly Johnson, ASC (Jurský park) a vpravo Marek Jícha, AČK (Kamený most). Americká asociace je nejstarší na světě a Česká asociace je nejstarší v Evropě. Obě již oslavily 100 let existence.

→ Fotografie z prezentace Marka Jíchy před světovou kameramanskou obcí v budě ASC Club house.

← Fotografie z prezentace Marka Jíchy před světovou kameramanskou obcí v budě ASC Club house.

→ Fotografie z prezentace Marka Jíchy před světovou kameramanskou obcí v budě ASC Club house.

← Fotografie z prezentace Marka Jíchy před světovou kameramanskou obcí v budě ASC Club house.

→ Fotografie české delegace na ASC ICS 2023, zleva Marek Jícha AČK, Petr Cíkhart AČK, Suki Medenčević ASC, stojící před ASC Club house — základnou amerických kameramanů v Los Angeles.

FOTO: NETFLIX / REINER BAJO

↑ From the shooting of the Netflix-production ALL QUIET ON THE WESTERN FRONT — main actor Felix Kammerer

↓ From the shooting of the Netflix-production ALL QUIET ON THE WESTERN FRONT — one director Edward Berger with Jakob Schmidt, one of the actors

FOTO: NETFLIX / REINER BAJO

SERIÁL "NA ZÁPADNÍ FRONTĚ KLID" 2022 NOMINANTI CENY OSCAR, čeští filmoví profesionálové odpovídají pro náš SYNCHRON

Pavel
Müller

producent SirénaFilm

Cítíte vy osobně, i za vaši společnost, při realizování zahraničních filmů v České republice, že svoji exekutivně producentskou, profesionálně odvedenou práci, (což zahrnuje i správně zvolené české filmové profesionály), reprezentujete naší zemi ve světě? A to mám na mysli nejen reprezentaci mezi zahraničními profesionály, ale i mimo tuto oblast. Pokud by jste chtěl sdělit ještě myšlenky, na které se vás v rozhovorech, ani nyní já, nikdo nezeptal, napište též.

Jistěže ano, většina našich projektů je mezinárodních, a tak dobré jméno moje, naší společnosti, členů našich štábů, ale také Prahy či České republiky je pro mě důležité a záleží mi na něm. Souvisí to i s naší snahou prosazovat co nejvíc českých tvůrců a profesionálů do klíčových pozic, ocenění již bohužel zesnulému Martinovi Kurelovi, který za námi koprodukovaný a v Čechách natáčený snímek *Marguerite* obdržel francouzského Césara za nejlepší výpravu, nebo Oscarové nominace Linde Eisenhammerové, Viktorovi Prášilovi, Kamilu Jafarovi a Viktorovi Mullerovi za *Na západní frontě klid* toho budíž důkazem. Myslím, že v tomto ohledu jsou úspěchy českých tvůrců na námi koprodukovaných či vyráběných projektech v českém měřítku unikátní.

Je to i o celkovém pohledu na české prostředí, musíme samozřejmě zůstat ekonomicky atraktivní destinací pro mezinárodní projekty, i díky pobídkám a dalším, např. regionálním podporám, nicméně mám radost, že i zásluhou našich projektů přispíváme k atraktivitě České republiky i co se špičkových filmových profesionálů týče. Díky rostoucím cenám, posilující koruně, ale i nižší procentní sazbě filmových pobídek je totiž obtížnější konkurovat jen ekonomickými faktory, proto je velmi přínosné a pozitivní i těmito oceněními potvrzovat, že v ČR můžeme nabídnout kromě ostatních benefitů a kvalitního zázemí či např. lokaci také špičkové profesionály ve svých oborech.

Co se obrazu České republiky týče lze i dodat, že nejsem rád, když jsme v některých projektech líčení v tom stereotypizovaném náhledu jako země exkomunistického bloku, chudá či jiným způsobem nedovyvinutá. V našich projektech se nám tomu snad daří bránit, pokud by Praha byla Prahou či Česko Českem v příběhu. ☺

Kamile Jafar

Flash Barrantov – Speciální efekty

Nevím, jestli se v dnešní době dají vysledovat rozdíly mezi jednotlivými národy. Během natáčení se hledí na prvním místě na odborné znalosti. Navíc je drtivá většina štábů složena z nejrůznějších národností a často jde o opakovanou spolupráci, takže se jakékoliv rozdíly postupně stírají. Beru to tak, že nás všechny spojuje společný projekt, než aby nás jakkoliv rozdělovalo místo našeho narození.

Linda Eisenhammerová

Make up

Ráda spolupracuji se zahraničními kolegy, je fajn si vzájemně předávat zkušenosti, inspirovat se a stále se učit nové věci. S mnohými kolegy jsme přátelé a jsme v kontaktu i mimo maskérnu:)). Ve své profesi nevidím zásadní rozdíly mezi způsobem práce u zahraničních kolegů, ať už jsou z kterékoliv země. Snad jen jsou země, jako například Itálie, kde se striktně rozděluje makeup a vlasy. U nás a ve spoustě dalších zemích je zvykem, že maskér dělá obojí.

Viktor Prášil

AMPS Sound Mixer

Práce na zahraničních projektech mám rád. Na těchto filmech se při natáčení pracuje s trochu jinou kamerovou a osvětlovací technikou, i kaskadérské akce bývají na trochu jiné úrovni, a to mě dost baví. Být u toho!

Za těch pár let jsem poznal, že jazyk není problém, protože filmaři mluví v podstatě stejným jazykem. Pochopitelně angličtina je nutnost. Když jsem měl letos možnost sedět vedle dalších nominovaných kolegů (*Top Gun*, *Avatar*), tak v podstatě všichni řešíme ty samé problémy a rozumíme si, i když každý pracujeme na jiném kontinentu.

Neřekl bych, že je pro mě rozdíl, jestli je někdo Němec nebo Američan. Mnohem víc záleží na osobnosti člověka. Někdy se při natáčení neklade velký důraz na zvuk, jindy zase naopak, je to projekt od projektu.

ZLÍŇŠTÍ STUDENTI ZVÍTĚZILI

v soutěži evropských
filmových škol

↓ Zlínští studenti zvítězili

Studentům z ateliéru Audiovizuální tvorba FMK UTB ve Zlíně se opět podařilo uspět ve světě – odnesli si hlavní cenu v rámci 48 Hours European Inter-School Challenge – mezinárodní soutěže, během které mají studující filmových škol natočit za 48 hodin krátký snímek na dané zadání.

Osmačtyřicetihodinová výzva s podtitulem European Grouping organizovaná evropskou sekci Mezinárodní asociace filmových a televizních škol CILECT se konala ve dnech 17.–19. března 2023.

Mezi zúčastněnými školami v soutěži byla pořadající 3IS se sídlem v metropolitní části Paříže Élanecourt, portugalská Lusófona University v Lisabonu, britská London South Bank University, švédská Dalarna University a belgický Institut des Arts de Diffusion. Českou republiku reprezentoval ateliér Audiovizuální tvorba z FMK UTB ve Zlíně.

Jednotné zadání natáčených filmů o povinné stopáži v rozmezí jedné až dvou minut se týkalo tématu „Skrutá minulost“, přičemž atributy, které se v daných snímcích měly objevit, byly reflexe postavy a telefonní vyzvánění. Do hlasování o vítězném titulu byly zapojeny všechny zúčastněné školy s podmínkou, že nesmějí dát hlas filmům z vlastní produkce.

Z ateliéru Audiovizuální tvorba se zapojily tři štáby. Jeden z nich – v sestavě studentů Lukáš Vízner (scénář, režie, produkce), Jaroslav Vůjtek (kamera), Michael Kuthan (stříh) a František Ferenz (zvuk) – si za svůj film s názvem *Očistec* odnesl nejvyšší ocenění, Hlavní cenu poroty, se kterou autoři zároveň získali možnost vycestování na jednu z participujících škol a licenci na postprodukční software DaVinci Resolve Studio pro každého člena štábu. 🏆

FOTO:UTB (6x)

← Z filmu
Očistec
(3x)

FOTO:UTB

FOTO:UTB

AUDIOVIZE UTB LETOS NA JAŘE

„Vy v tom Zlíně jste takoví ambiciózní, že?“ zaskočila mě moje dávná spolužačka z brněnské JAMU. Už týden vážně přemýšlím nad tím, jestli je to pravda. A i kdyby to ve všech případech platné nebylo – odkud se to vzalo? A tak s jistým ostychem přistupuji k tomuto textu, reflektujícímu poslední měsíce v ateliéru Audiovizuální tvorby na FMK UTB ve Zlíně... Sdílím s vámi radost z dokončení Fénixu, multifunkčního centra pro digitalizaci a audiovizuální tvorbu. V prostorách původního studentského klubu budeme mít od nového akademického roku k dispozici nový filmový ateliér! Máme plány, těšíme se, ale jestli jsme ambiciózní? Snad ve vsí pokoře a s poděkováním všem, kteří za přestavbou a realizací studia stáli a stojí.

Radost nám přináší i průlet absolventského filmu *Ostrov svobody* světem kinematografie. Dvakrát odložené natáčení, skvělá podpora koproducentů – Akcelérátoru Filmového centra České televize a Nadačního fondu Filmtalent Zlín a dalších – Cena české filmové kritiky, nominace na Magnesii za studentský film, vítězství na Opavském Pávovi a cena Asociace českých kameramanů (AČK). Ale hlavně – výborný film a výtečně natočený subtilní československý příběh zasazený do 80. let dvacátého století. Budete-li v červnu na Zlín Film Festivalu anebo o měsíc později v Karlových Varech, přijďte na projekci.

Ani za kratoučkým filmem *Očistec* nestála v první řadě ambice, ale chuť a touha vytvořit během dvou dní co nejhodnotnější film. Mezinárodní soutěž 48Hours Challenge, vyhlášená sdružením Cilect, po tříleté pauze v březnu opět proběhla a film z našeho ateliéru Audiovize opět zvítězil. O podrobnostech více v samostatné zprávě.

Jsme ambiciózní? Ve vsí pokoře máme chuť a touhu dělat co nejlepší filmy a jsme vděční všem, kteří nás v tom podporují!

Irena Kocí, 16. 5. 2023
ateliér Audiovize FMK UTB ve Zlíně

ASOCIACE ČESKÝCH FILMOVÝCH FESTIVALŮ

Šest českých filmových festivalů v roce 2021 – Anifilm Liberec, Finále Plzeň, Jeden svět, Letní filmová škola Uherské Hradiště, MFDF Jihlava, Zlín Film Festival spolu již přes dva roky spolupracují v rámci platformy Asociace českých filmových festivalů. Cílem této spolupráce je efektivně a lépe řešit problémy, jimiž jsou filmové festivaly dlouhodobě vystaveny, a které v posledním roce ještě více zvýraznila komplikovaná situace v České republice, potažmo v celé Evropě. Problémy, kterým filmové festivaly čelí, narůstaly už několik let. Rozevírání nůžek mezi stoupajícími náklady a stagnujícími příjmy nutily i organizátory akcí s dlouholetou tradicí a pevným diváckým zázemím pohybovat se na samé hranici udržitelnosti. S vědomím nezastupitelné role filmových festivalů ve fungování českého filmového prostředí proto tato nová platforma vystupuje a jedná.

Asociace se stala důležitým a jasně čitelným partnerem při jednáních se státní správou zejména pro Ministerstvo kultury ČR a Státním fondem kinematografie. V současné době se její zástupci v rámci poradní pracovní skupiny MKČR podílejí na tvorbě transformace Státního fondu kinematografie na Státní fond audiovize, což je dle AČFF klíčová věc pro další rozvoj audiovizuálního prostředí u nás. AČFF v roce 2023 rovněž započala užší spolupráci s Asociací producentů v audiovizi, kde v současné době pracuje na certifikačním procesu např. festivalových premiér a uvedení, jednotné a efektivnější evidenci festivalových projekcí atd.

Petr Veruněk

FOTO: NaFILM

PRVNÍ ČESKÝ VR FILM TMÁNÍ

v Národním filmovém muzeu
NaFILM v Praze

↑ VR Tmání instalace Tomáš Jakubec

FOTO: NaFILM

Cesta k němu vede skrz 12 km provazů. Od 17. března se v Národním filmovém muzeu NaFILM poprvé otevřela unikátní instalace, v níž mohou návštěvníci zhlédnout první český VR film *Tmání*. K filmovému zážitku ve virtuální realitě zavede diváky 12 km provázků, které zaplnily promítací místnost.

Autobiografický film režiséra Ondřeje Moravce prostřednictvím nového média dává divákům možnost nahlédnout, co se odehrává v hlavě člověka, který se vyrovnává se svými vnitřními demony. Aby diváci mohli zhlédnout samotný film, jsou zavedeni do speciálně upravené projekční místnosti, kde díky interaktivní instalaci zapojí všechny smysly.

Snímek ve virtuální realitě, který vyžaduje i divákovu interakci, tak bude obohacený o nový hmatový vjem, který umocní jeho zážitek nejen před začátkem filmu, ale i v jeho průběhu.

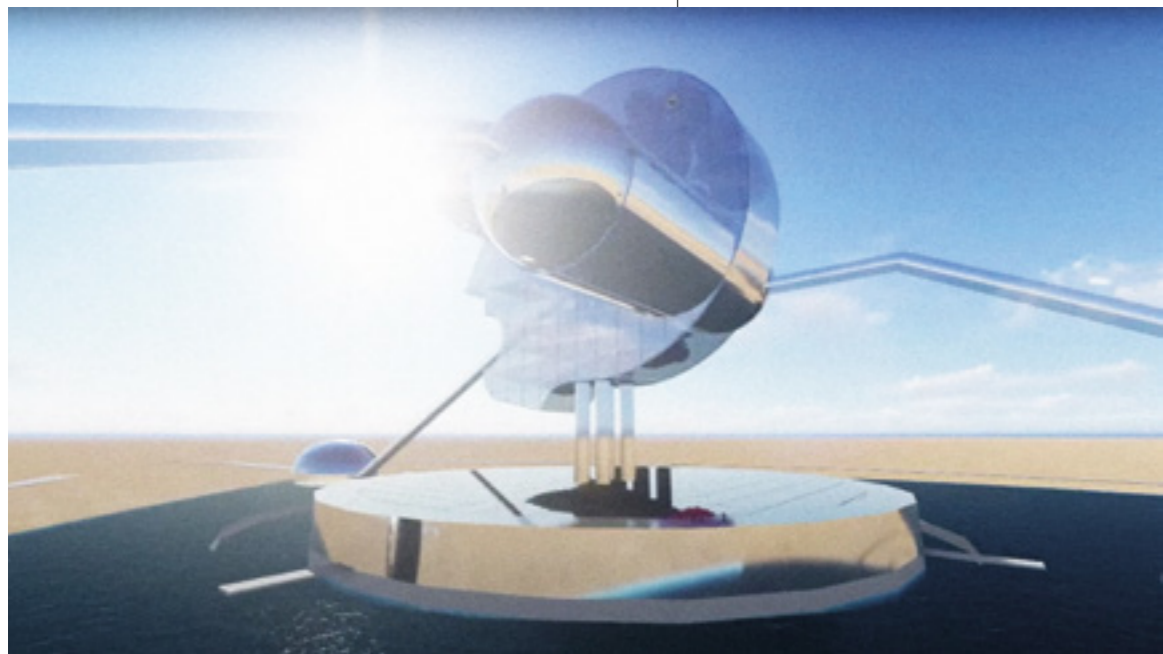
Autorkou unikátní instalace je filmová scénografka a architektka Magdaléna Nováková, s níž autoři muzea spolupracují od jeho založení. „Taktlním pojetím celé místnosti jsme chtěli rozšířit svět virtuální reality do okolního prostředí. Jednak nás od počátku baví propojovat analogová a digitální média, jednak i samotné

pojetí odkazuje k filmovému zážitku při sledování *Tmání*. Všudypřítomné provazy visící ze stropu vybízejí k dotyku, stejně jako se divák může dotknout virtuálního světa hlavního hrdiny. Navíc jsou velmi příjemné a procházet jimi má uklidňující až konejšivý účinek,“ říká kurátorka a zakladatelka muzea Adéla Mrázová.

Autoři muzea nepracují s médiem virtuální reality poprvé. Již od roku 2016 je tato technologie součástí stálé expozice, díky níž mohou návštěvníci poznat, jak prožívali diváci rané filmy před více než sto lety. Tato část expozice rovněž poukazuje na počátky konceptu virtuální reality, které překvapivě sahají až do roku 1904. 📺

TMÁNÍ – VR film / krátkometrážní / animovaný
koprodukce Česko, Německo © 2022, 25 min.
Režie: Ondřej Moravec, scénář: Alice Krajčířová,
producentka: Hana Blaha Šilarová

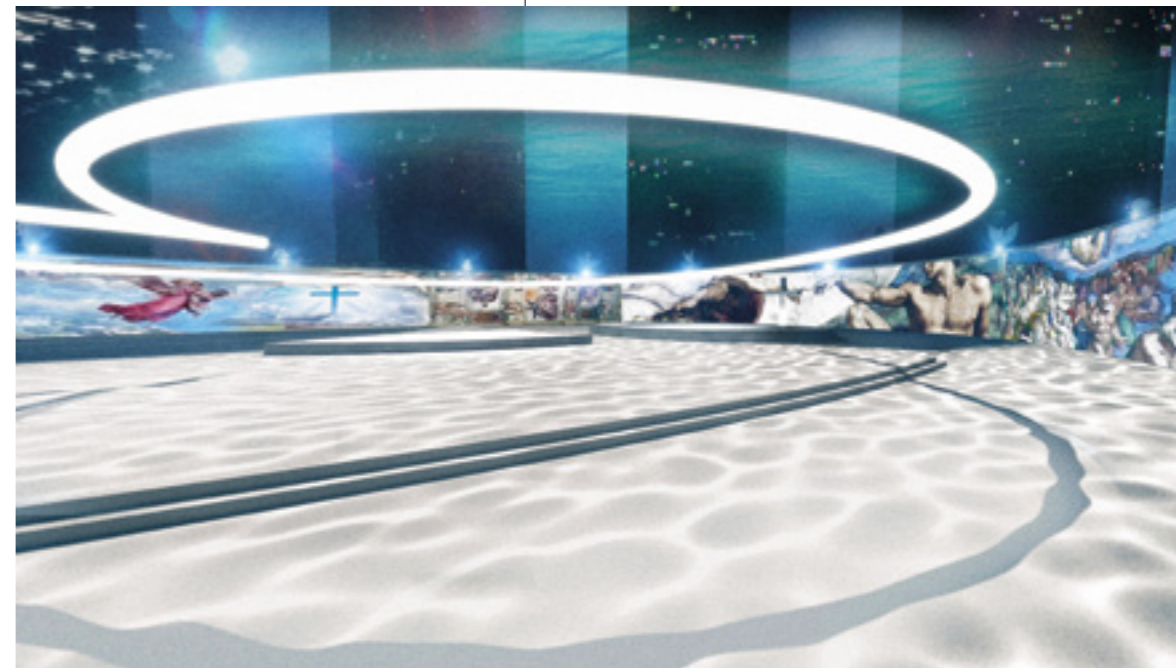
Jde o první animovaný VR projekt podpořený Státním fondem kinematografie, první český VR film, který byl uveden v soutěžní sekci Venice Immersive na prestižním Mezinárodním filmovém festivalu v Benátkách.

ILUZE A PRAVDY VIRTUÁLNÍ REALITY

Text: Mgr. Tomáš Kepka

Ukázky z projektů Studia FUTURE XXII režiséra a výtvarníka Tomáše Kepky, architekta Josefa Vrány. Ukázky jsou z experimentálních projektů: Pavilion The Head (vlevo), Vertical Cemetery (vpravo), a Crystal memory, které jsou částečně v podzemí Mauzolea a jsou určeny pro Ukrajinu. Spolupráce na grafické video digitalizaci: architekt Lukáš Křivák a kolektiv.

ZDRAVÍ, ŠTĚSTÍ MILÉ KRISTINĚ VLACHOVĚ K "80"

Čas letí jako splašený, ale můžeme se radovat, že naše kolegyně Kristina Vlachová se v květnu 2023 dožila v mimořádné svěžesti 80 let. Vybavuje se mi, kudy se ubíraly mé myšlenky na laudatio Kristině Vlachové při příležitosti udělování jakýchsi cen za její mimořádné televizní a filmové dílo. Vypůjčil jsem si tehdy – a možná i trochu zkomolil – několik veršů z písničky *Žárovka samotky* architekta, filmaře, písničkáře, básníka, spisovatele a tenisty Vladimíra Merty, které „se mi derou na mysl“ i nyní, když přemýšlím o milé kolegyni ing. Mgr. Janě Slánské, známější a tvořící pod jménem Kristina Vlachová.

Měl jsem a mám i dnes za to, že Kristina, obdařená mnoha cenami, si zasloužila především cenu za vytrvalost, nepohodlnost a důslednost v očistném strkáni prstíků do ran národního zapomínání. A za upozorňování na problémy, které se její spoluobčané snaží vytěsnit do nevědomí tvrzením, že „vymýšlí problém tam, kde prý není...“

Zatímco rány nám hnisají vesele dál a celková sepe se jen čeká na příležitost. Tahle Mertova písnička je i o „samotce“, kterou musí překonávat Kristina Vlachová, když kráčí jako vzpřímený solitér po své nepohodlné cestě.

Nakonec mi Vladimír Merta, nejen architekt a básník, ale i kolega filmař, při jednom dopoledním tenisovém setu dal své svolení. Mohli jsme pak významaně Kristině Vlachové popřát pevné zdraví a mnoho dalších tvůrčích úspěchů.

Kristina Vlachová od počátku 70. let byla hotovou filmařkou milující svou profesi scenáristky, jako mnoho jejích kolegů, zažila několik potvrzení svého talentu i přízeň diváků, ale v podmínkách reálného socialismu bylo pro ni nepřijatelné jen pro udržení se v profesi, aby sklonila hlavu, aby zatížila své svědomí a podepsala tzv. antichartu, stádní odsudek signatá-

řů Charty 77 za jejich volání po dodržování dobové zákonnosti a mezinárodních závazků. Nepřipojila se k tehdejšímu obyčejnému normalizačním kompromisům předstírajících „umění“ v okupované zemi poklonkováním komunistické věrchušce dosazené pásy a hlavními tanků. Její občanská čest jí byla přednější, než život na výsluní okupačními orgány připuštěné kinematografie. Kristina Vlachová se v sedmdesátých a osmdesátých letech nikdy nesnížila k předstírání „tvorby“, kterou mnoho takyscenáristů, takyrežisérů, ochočených propagandistů, sloužilo zločinnému režimu a cynicky tak zaneřádilo společnost zbytečným šumem – zbytečně deflorovanými filmovými pásy, z nepodstatných důvodů exponovaných, vyvolávaných a ustalovaných latentních stříbrných obrazů. Zbytečně promítanými stíny filmových kopií. Kristina Vlachová odmítla přitkávat normalizačním ďáblům, ač to znamenalo umlčení vlastních filmařských aspirací. Se stejnou pokorou s jakou přijala práci vrátne na studentských kolejích, když nemohla svobodně vykonávat svoji profesi, byla od roku 1990 ochotná podílet se i na organizaci kinematografie pro své kolegy v rámci Filmového a televizního svazu FITES, případně i při výkonu funkce člena Rady Českého rozhlasu v polovině devadesátých let.

Stejně nevděčné, odvážné i odpracované bylo pro-sazování jejích témat, která pokládala za důležitá pro další demokratický vývoj ve své milované vlasti.

Skláníme se před celoživotní tvorbou a čestnými občanskými postoji Kristiny Vlachové, hlásíme se i k hodnotám, kterým autorka stranní ve své tvorbě, oceňujeme i pevnost jejích profesně i občansky pevných postojů.

Bylo a je jen málo tak výsostně uměleckých osobností, které nepřístupují na kompromisní předstírání kinematografie, ať už pod tlakem politickým či komerčním.

Žijeme v době, kdy osobností Masarykova formátu se republika nedostává, mnoho lidí údajně ekonomickou krizí považuje za krizi mravní. Mediální celebrity, včetně těch, které ve své pošetilosti kradou v hejman-ských, ministerských, kancléřských a jiných pozicích, nebo kandidují na prezidenty republiky, ačkoliv již prokázaly, že nemají ani mravní předpoklady pro výkon takových funkcí. Stejně tak i v oblasti kultury jsou mediální celebrity problematických osobnostních kvalit, které některá z mediálních vln vyvrhla na výsluní.

Naštěstí je mezi námi i pár těch, kteří si zaslouhují důvěry svých čtenářů, posluchačů a diváků, a jejich díla mají punc vnitřní autorské opravdovosti. Stát a média veřejné služby by takovou osobnost, jakou je Kristina Vlachová a její dílo měly připomínat. Pro Českou televizi to znamená, že by měla hrát její filmy, které mají nadčasové poslání, i když často čerpají z minulosti. Neměla by se např. Česká televize svěží osmdesátice zeptat, co jí leží na srdci a co by si ještě přála zrealizovat, dokud síly stačí?

V tomto smyslu Kristina Vlachová dokazuje „říkat ďáblu NE!“ i dnes. Připomínejme si konečně nejen její konkrétní práci na filmech, scénářích, uměleckou i publicistickou činnost, ale i její bolestná a občansky statečná rozhodnutí jako dílo vrcholně kulturní. ☺

martin.vadas@gmail.com Kalifornie 2023

FOTO: ZBĚNA MACHOVÁ

↑ Kristina Vlachová s cenou udělenou na festivalu Nezlomení a obětovaní, Gdynia 2019

FOTO: PETR KŇAVA

↑ Vlasta Svobodová s primátorkou Brna

FOTO: PETR KŇAVA

↓ Vlasta Svobodová v ateliéru

→ Vlasta Svobodová, Cena ČSAV na AFO

FOTO: PETR KŇAVA

GRATULACE K LETOŠNÍM 93. NAROZENINÁM PhDr. Vlasta Svobodová, CSc., M.A. CESTA K FILMU

Jejími spolužáky na gymnáziu v Brně byli pozdější vynikající kameraman a pedagog na FAMU prof. Jan Kališ, spisovatel doc. Milan Kundera. Spolupracovala také s Miroslavem Horníčkem na realizaci jeho divadelní hry *Dámská volenka* v Mahenově divadle v Brně. Velké přátelství ji pojilo se spisovatelem a básníkem PhDr. Zdeňkem Rotreklem, kterému byl za jeho činnost ve svazu vysokoškolského studentstva ve vykonstruovaném procesu s vysokoškolskými funkcionáři navržen prokurátorem trest smrti; rozsudek soudu zněl doživotí.

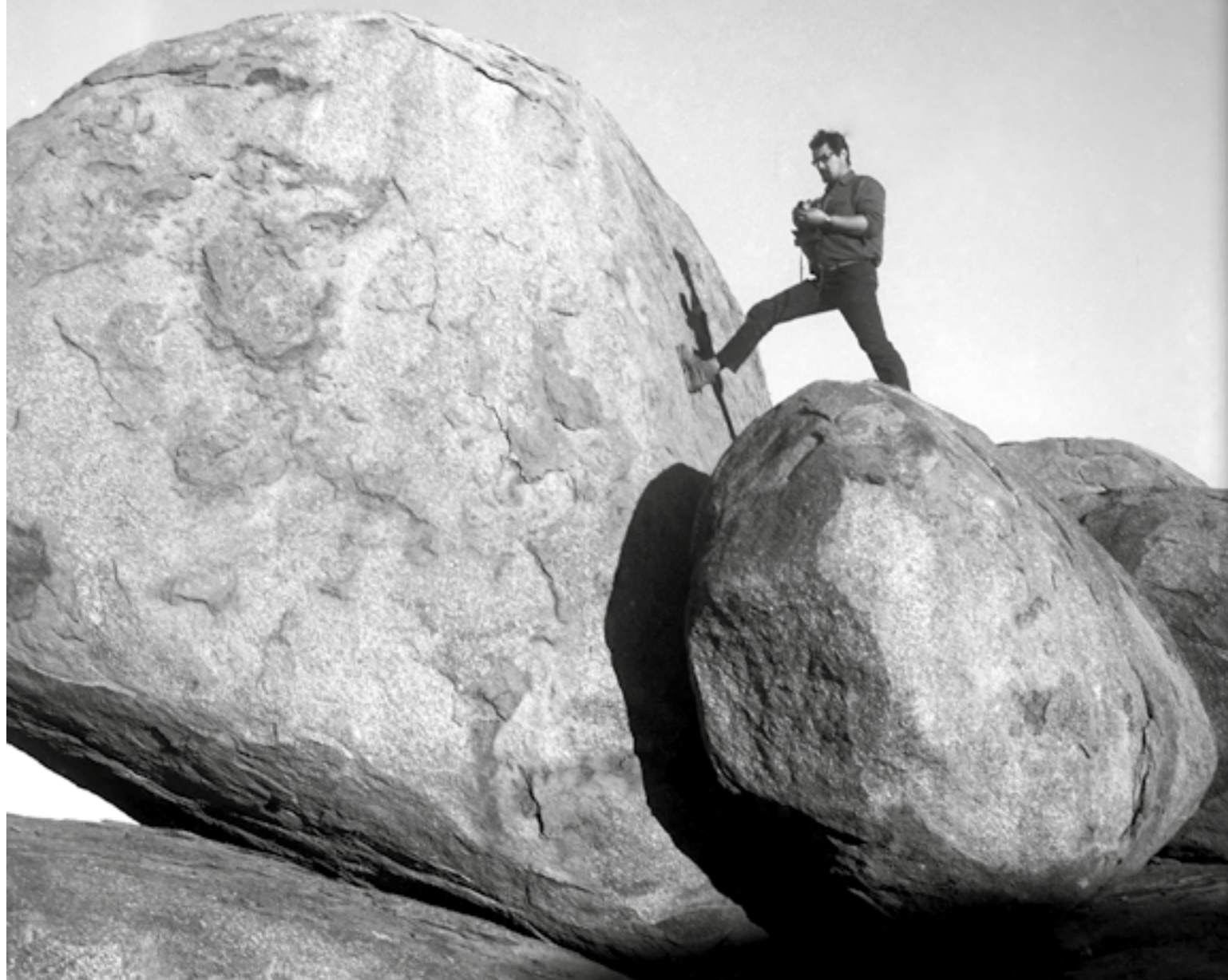
Domluvila se bez problému anglicky, německy i francouzsky. Měla talent na řeči, výtečně malovala, kreslila a fotografovala. Proto je její cesta od absolutoria Masarykovy univerzity na FAMU, katedru dokumentární tvorby obor režie, zcela logickým vyústěním její snahy po hlubším poznání morfologie filozofie obrazového kinetického sdělování v oblasti etnografie-etnologie. Snažila se o přesné vymezení hranic vědeckého, dokumentačního, dokumentárního, populárně-vědeckého a uměleckého dokumentu. Velmi si považovala toho, že byla pozvána do poroty Academia Filmu Olomouc, kde pracovala více než deset roků. Na popud filmového historika a archiváře Karla Čáslavského napsala velmi důležitou studii *Český etnografický film v letech 1918–1945*, FOLIA ETHOGRAPHICA 42, Supplementum ad Acta Musei Moraviae, Stientiae sociales XCCIII, Brno, 2008.

V oblasti filmové tvorby nejraději vzpomíná na spolupráci s Rudolfem Hrušínským, Hanou Maciuchovou, Jiřím Adamírou a mnoha dalšími významnými interprety. Své filmy realizovala v Krátkém filmu Praha, v Krátkém filmu Bratislava, Československé i České televizi. Jejím nesplněným snem byl hraný film s etnografickou tematikou, v němž by „navázala“ na prof. RNDr. Vladimíra Úlehlu a jeho *Mizící svět*. Četl jsem námět, byl precizně vypracovaný s jasnou myšlenkou a dramatickou stavbou, žel, její nemoc jí zabránila v naplnění této realizace.

Její silná vnitřní energie ji donutila napsat jakési vlastní curriculum vitae v podobě knihy nádherných esejí a fotografií *O smyslu etnologie*. Za její celoživotní tvorbu jí byla udělena významná ocenění: Cena města Brna, Cena Jihomoravského kraje, ale ještě předtím dostala cenu Akademie věd Za popularizaci vědy filmem. Letošního roku (2023) 31. ledna, vyskočilo na její životní časové ose číslo 93... V jejích očích, když vzpomíná, se odráží jakési mystérium času, asi rozpočítaných na 25 políček filmového pásu. Určitě bych se přidal k přání vyslovenému v jedné publikaci k jejímu životnímu jubileu: Aby jí vydrželo zdraví a neutu-chající entuziasmus... ☺

PhDr. Petr Kňava, Dr., M.A.

Čertovy kameny, zvětralá
skaliska v severní Austrálii

Četné billabongy, řeky
a potoky, poskytují pitnou
vodu v celé Austrálii

ČESKOSLOVENSKÁ VĚDECKÁ

Foto: Petr Křiva

EXPEDICE DO AUSTRÁLIE

Text: Milan Švihálek

Poznámky k profesionální dokumentaci vědecké výpravy

„Československá vědecká expedice do Austrálie, organizovaná Moravským muzeem v Brně, která se uskutečnila roku 1969, patří k největším vědeckým výpravám, které byly od nás po druhé světové válce vyslány, a je největší expedicí, která byla z ČSSR vyslána do Austrálie... Základním vědecko-výzkumným cílem expedice byl komplexní výzkum jednoho z kmenů původních Australců – kmene Rembaranka, žijícího v severní části Severního teritoria. Výzkum tohoto kmene, nacházejícího se dosud zčásti na úrovni doby kamenné, má značný význam i pro výzkumy kamenných kultur, prováděných na našem území...“ (Závěrečná zpráva o expedici, dr. Jan Jelínek, DrSc., MZM, Brno 1970.)

Jako dokumentátor výzkumné činnosti byl do výpravy vybrán kameraman a režisér ostravského studia Československé televize Jiří Vrožina, který strávil v Austrálii celkem 220 dní mezi koncem dubna a začátkem prosince 1969. Při natáčení spotřeboval cca 7500 m barevné suroviny 16mm typu Kodachrom II. Z těchto materiálů byl sestaven šestidílný barevný seriál „Za lidmi doby kamenné“, o celkové stopáži cca 2 a půl hodiny, a řada dalších soliterních barevných dokumentů.

Kromě toho Vrožina natočil kolem deseti černobílých monotematických dokumentů 16mm na materiál Geavert. Kromě filmů pořídil Jiří Vrožina také 3000 dokumentárních fotografií a diapozitivů, které byly po skončení expedice i s negativy předány do depozitáře MZM v Brně. Všechny filmy byly realizovány jako němá a protože jsem byl o Vánocích roku 1969 Jiřím Vrožinou vyzván, abych s jeho a Jelínkovou pomocí napsal ke všem dokumentům průvodní komentáře, mám poměrně přesnou představu o tom, jak probíhalo natáčení v Severním teritoriu a v Austrálii vůbec.

Kameraman se musel vyrovnat s velmi náročnými přírodními podmínkami. „Charakter rezervace v Arnhemské zemi (Arnhem Land Aboriginal Reserve) je tvořen mírně zvlněnou náhorní rovinou... Je to divoká, místy značně rozeklaná země s četnými stolovými horami... Celá oblast je pod vlivem monsunů... V období dešťů je zde pohyb prakticky nemožný, zvláště v pobřežních oblastech, kde se vytvářejí rozsáhlé bažiny... Muselo se tedy pracovat zejména v období sucha... Denní maxima na slunci dosahovala 45 až 50 °C, noční minimum bylo nejnižší v červenci (8-10 °C)... Nejnižší naměřená teplota byla 6. 6. 1969 v Alice Springs při přesunu ze Sydney do Darwinu – 6 °C...“ (viz Závěrečná zpráva MZM, 1970.)

Za takových okolností bylo nutné velmi pečlivě se starat o filmovou surovinu, uloženou vesměs ve standardních cívkách o délce 30 a 120 m. Obtížné bylo také zakládání filmů do kamery Paillard pomocí zakládacího pytle. Na ostrém slunci nebylo snadné „nabíjet“ kameru 30metrovými cívkami.

Vrožina většinou filmoval pod přímým odborným dohledem vedoucího výpravy dr. Jelínka. To se týkalo zejména dokumentace života Rembaranků, kteří vedeni stařešinou Mandarkem předváděli členům výpravy všechny detaily lovu v neposkvrněné přírodě, stavbu primitivních chýší, vaření a vůbec způsobu života včetně malování na blahovičnickovou kůru a na skály. Komunikace s domorodci probíhala v původním jazyce Rembaranků a jen z části v primitivní pidžn-ingliš, kterou členové rodinného klanu odposlechli při pobytu v misijních stanicích.

O tom, jak náročné podmínky musela expedice zdolávat, svědčí fakt, že v průběhu několika málo měsíců činil průměrný úbytek osobní váhy vědců i technického personálu cca 10 kg (Závěrečná zpráva). Část dokumentů (barevných i černobílých) natočil Jiří Vrožina mimo základní vědecký program. Musel být natolik kreativní, aby byl schopen v jednočlenném štábu realizovat mimo jiné dokumenty o zajímavostech života bílé populace obývající severní část kontinentu (tak byly například natočeny filmy o letecké záchranné službě, o honácích dobytka a divokých koní v buši, o životě osazenstva typické dobytkařské stanice, o tom, jak se děti v odlehlých lokalitách učí on line pomocí rádiového vysílání nebo jak vypadá život hledačů opálů v Coober Pedy). Při leteckém návratu z expedice se Vrožina zastavil i na ostrově Norfolk, kde zdokumentoval život potomků posádky vzbouřenecké britské plachetnice Bounty. Postupoval podle jednoduchého receptu – když už byly vynaloženy tak velké prostředky na cestu expedice pod Jižní kříž, bylo třeba využít čas a vlastní um na tvorbu filmů, které s expedicí přímo nesouvisely. To svědčí nejen o jeho mimořádné fyzické kondici, ale také o velké nápaditosti, obětavosti, pracovitosti a schopnosti improvizace, což jsou základní vlastnosti, které by měl mít každý kameraman, který je vyslán na podobnou misi.

Vrožinovy zkušenosti byly po návratu z expedice využity k praktickému školení a výuce dalších ostravských kameramanů a režisérů, kteří byli později v úzkých štábech vysíláni na různé výpravy horolezecké, vodácké i vědecké. Tak byly zhodnoceny jeho cenné zkušenosti a je škoda, že většina filmů z Vrožinova australského dědictví byla (až na malé výjimky) nevratně zničena po roce 1981, kdy ostravský kameramanský bard emigroval s celou rodinou do Austrálie. Část filmů byla naštěstí zachráněna vlastně jen díky náhodě.

Na závěr

O neobyčejném respektu k zachráněnému materiálu svědčí fakt, že o všechny renovované dokumenty, barevné i černobílé, projevila zájem australská strana. Během roku 2022 se v poště Moravského zemského muzea v Brně objevil dopis australského vládního výboru pro domorodce (Australian Institute of Aboriginal and Torres Strait Islander – AIATSIS) s žádostí, aby dva členové štábu, který provedl rekonstrukce všech devíti filmů (stříhač, technik a režisér ing. Ivan Červenka a scenárista a dramaturg Milan Švihálek) vytvořili anglické kopie a nabídli je prostřednictvím MZM australským odborníkům.

Je to velká čest nejen pro rekonstrukční štáb, ale i pro všechny dnes již nežijící členy australské expedice z roku 1969. Ozvučení bude provedeno ve spolupráci s rodilým australským mluvčím z londýnské BBC a pomocí techniky TV NOE v Ostravě. Autorkou překladu českých textů, které jsou souběžně konzultovány s australskou stranou, je profesionální překladatelka Marta Janíčková. O filmové originály nalezené synem Jiřího Vrožiny v Sydney projevil zájem i český Národní filmový archiv, který je hodlá uložit ve svém depozitáři. V Austrálii žijící kameramanův syn George Vrožina ml. se ale nakonec rozhodl uložit filmové kotouče (pracovní materiály použité k výrobě seriálu „Expedice Rembaranka 1969“) do péče Vládního výboru pro kulturu původního obyvatelstva Austrálie v Canbře, který má k dispozici klimatizované, perfektně vybavené depozitáře. Po více než padesáti letech se tak cenné filmové dokumenty dostávají na místo, které jim právem náleží. ☺

Milan Švihálek,
publicista a dokumentarista

↑ Mapa Austrálie

↑ Členové expedice těsně před startem (jmenný seznam viz text článku)

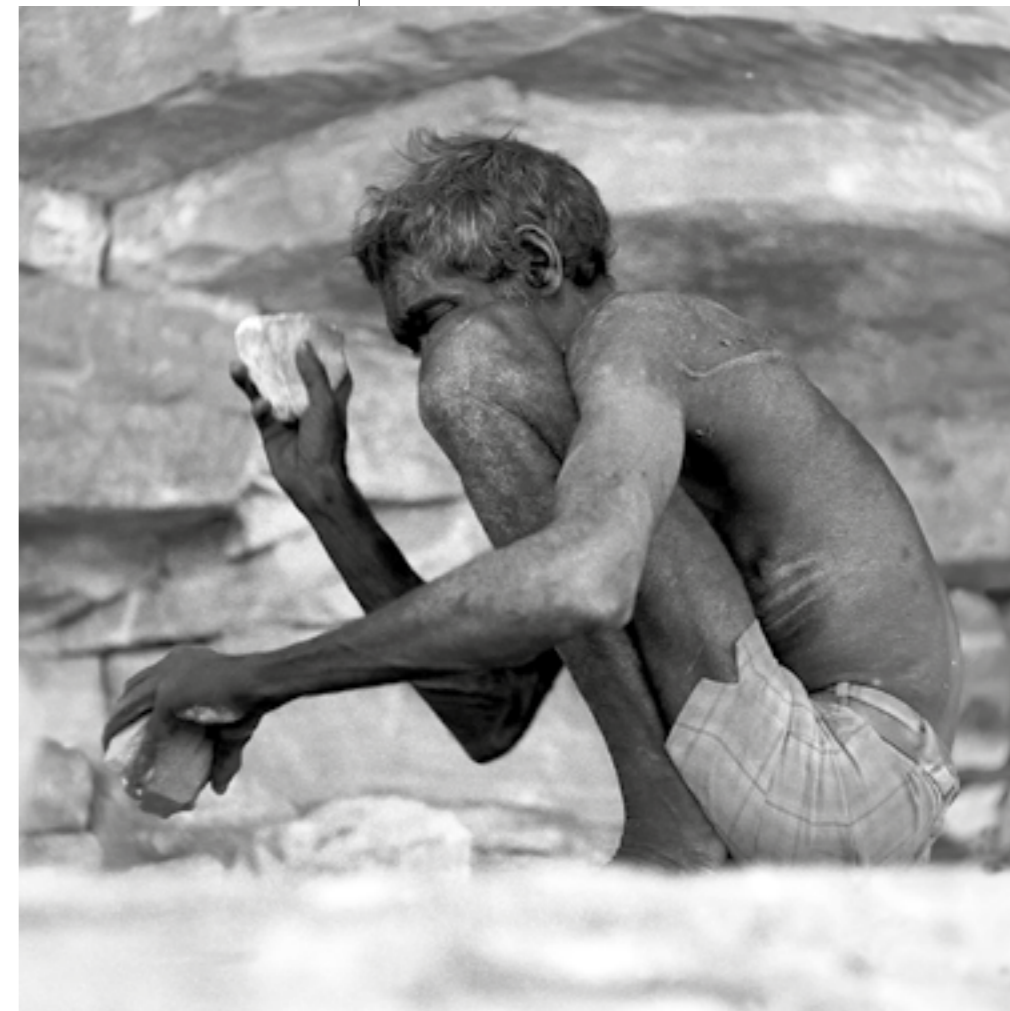

↑ Dokumentarista Jiří Vrožina v roce 1972 (viz text článku)

↑ Jiří Vrožina (vlevo) s Milanem Švihálkem, autorem článku (viz text článku)

→ Stařešina Mandark zhotovuje kamenný úštěp

↓ Miroslav Prokopec nahrává zpěv stařešiny

← Antropolog Jelínek zkoumá lebku zemřelého domorodce

↓ Bunganiai maluje hlinkou obraz krokodýla

↓ Rembarankové ve svém tábořišti

FOTO: PETR RŮŽNA

↑ Před kamerou Bungalian předvádí lov oštěpem—woomerou

AMADEUS

40

Lidé si často spojují vzpomínkové srazy s maturanty, absolventy univerzit, atd. Jen málokdy se stane, že se dohodne sraz filmového štábu a herců k výročí natáčení nějakého filmu. Výjimečnému filmu se to zřejmě může stát. Tak vznikla myšlenka společného vzpomínání všech, kteří na Amadeovi pracovali. Přípravovaná akce „Amadeus 40“ vznikala 3 roky. Je to neuvěřitelné, ale už to je 40 let od natáčení tohoto filmu (natáčení – únor – červenec 1983), který se točil nejen ve Filmovém studiu Barrandov, ale i v ulicích Malé Strany, Starého Města, Hradčan, v Arcibiskupském paláci, Tylově divadle, v Arcibiskupském zámku v Kroměříži a dalších místech.

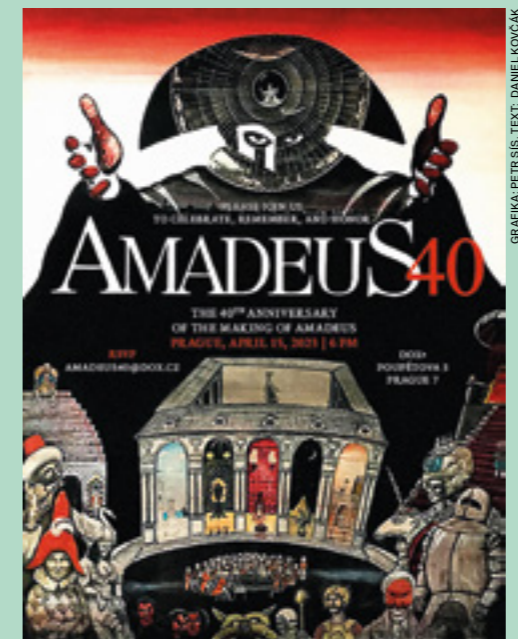
Setkání a oslava trvala 14. a 15. dubna 2023. Pátek 14. dubna začal s laskavým svolením Senátu ČR ve Valdštejnském paláci, pak následovala drobná vzpomínka na exteriéry v ulicích Malé Strany. Říkali jsme tomu „sněžný alarm“, protože natočit malostranské uličky plné sněhu nebylo ani tehdy jednoduché.

Odpoledne proběhlo setkání v rezidenci amerického velvyslance pana Bijana Sabeta a večer se v DOXu promítal *Amadeus*.

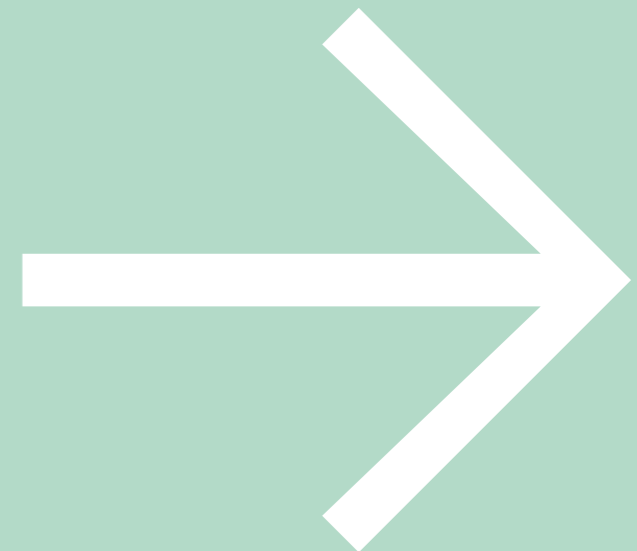
V sobotu 15. dubna odpoledne a večer probíhala velká akce v DOXu. „Malý Mozart“ zahrál 3 skladby, promítal se DF – „Making of“, vzpomínky oživovaly i filmové kostýmy a propagační trička, která jsme během natáčení nosili. Krásný den a večer plný vzpomínek si užívali herci a štáb, a to jak z USA, tak Češi.

Hluboce se skláním před všemi, kteří tuto ohromnou akci připravili. Dík patří i těm, kteří jen drobnostmi přispěli svou troškou do mlýna ke krásnému zážitku. A jen tak mimochodem, všichni z USA si veškeré náklady hradili ze svých vlastních prostředků. Tak taková byla síla filmu „Amadeus“.

Petr Makovička,
pomocný režisér filmu
Amadeus

GRAFIKA: PĚTR ŠIS, TEXT: DANIEL KOVÁČEK

↑ Martina Formanová + Michael Hausman

↑ Dva producenti — Paul Zaentz (bratr Saula Zaentze), Bertil Ohlsson a člověk, který napsal scénář a měl i lví podíl na přípravě a organizaci celé akce — Daniela Retková

↑ Přivítání velvyslancem USA panem Bijanem Sabetem v jeho rezidenci

↓ DOX — před zahájením setkání

↓ Součástí akce byl i koncert 3 skladeb W.A.Mozarta. Housle — Hana Kubisová, klavír — Miroslav Sekera. Na projekčním plátně je mimo režiséra Miloše Formana ukázka z filmu, kde Miroslav Sekera v roli malého Mozarta hraje na housle

↓ Michael Hausman + Paul Zaentz + Daniela Retková. Na projekčním plátně je štábová fotografie z natáčení

↑ Michael Hausman (89) — executive producer / 1st ass't director
+ jeho žena — ass't producer

↑ Kameraman Jiří Krejčík se ženou

↑ Celkem se nás z Ameriky a z Čech dohromady sešlo 40. Na projekčním plátně je choreografka všech tanečních jevištních scén — Twyla Tharp + Miloš Forman

↓ Po programu se rozeběhla dlouhá diskuse, vzpomínky a radost ze setkání — Tomáš Tintěra

↓ Tiffany Miller—Baker + její muž atd. se skvěle baví

↓ Rozloučení v pozdních hodinách — Hana Kubisová + Daniela Retková

LEGENDÁRNÍ MISTR ZVUKU JIŘÍ ZOBAC

vzpomínka

FOTO: ARCHIV JANY ZOBACOVÉ

Nepíší se mi lehce tyto řádky. Jsou o mém kolegovi a příteli, kterým byl vynikající mistr zvuku a hudební režisér Jiří Zobač. Bohužel, letos v únoru nás navždy opustil.

Jiří Zobač se narodil v Praze v roce 1939. Měl vysokoškolské vzdělání s titulem inženýra. Tento titul nijak neprezentoval, a málokdo o něm věděl. Za Jiřího Zobače hovořila především jeho práce a té bylo opravdu hodně. Začínal napřed v rozhlasu, teprve později se věnoval nahrávání filmové hudby. Má na svém kontě hudební nahrávky k téměř pětistovce celovečerních filmů a přibližně ke stovce krátkých i animovaných filmů. Podílel se na zpracování hudby pro *Laternu Magiku*, byl spoluautorem audiovizuálních programů na světových výstavách v Montrealu, Ósace a Teheránu. Je dokonce držitelem ceny Emmy Award americké TV akademie. Působil též v gramofonovém průmyslu, kde nahrál celou řadu gramodesek s českými i světovými interprety.

Jiří Zobač byl kmenovým mistrem zvuku a hudebním režisérem ve filmovém hudebním studiu FISYO, ale mohli jste ho vidět i v hudební režii pražského Rudolfa nebo ve Studiu A Československého, později Českého rozhlasu, kde natáčel hudební snímky s orchestrem Karla Vlacha. Působil i na Slovensku. Zde spolupracoval s hudebními skladateli Svetozárem Stračinou a Ivanem Paríkem a také s režisérem Karolem Spičákem. O jeho širokém poli působnosti vypráví i to, že spolu s Karlem Krautgartnerem stál v roce 1960 u vzniku Tanečního orchestru Československého rozhlasu – TOČR.

Jeden z jeho prvních filmů byla *Marketa Lazarová*, ke které napsal hudbu vynikající hudební skladatel Zdeněk Liška. Od tohoto filmu pak spolu tvořili nerozlučnou dvojici u mnoha dalších a pojilo je i velké přátelství. Inu, sešli se dva mistři.

Rád spolupracoval s dirigentem a zároveň šéfem studia Fysio Františkem Belfínem. Jiří Zobač často vzpomínal na jeho perfektní práci s orchestrem, na to, jak jim šla práce pěkně od ruky. Také si velmi vážil spolupráce se sbormistrem Pavlem Kühnem pro jeho dokonalou práci se sborem.

Jiří Zobač však nebyl jenom mistr zvuku a hudební režisér, občas se objevil i jako herec v menších rolích, například ve filmu *Freonový duch* (1990) nebo *Golet v údolí* (1995).

Svoje bohaté zkušenosti chtěl předávat nastupující mladé generaci. Proto působil jako pedagog nejdříve na pražské FAMU, kde vyučoval zvukovou režii a studiovou nahrávku na katedře zvukové tvorby. Později začal učit na písecké FAMO, kde v ateliéru zvuku vyučoval nejen studiovou nahrávku, ale legendární byly jeho živé nahrávky Píseckého komorního orchestru PIKO, které natáčeli studenti pod jeho vedením. Tyto nahrávky potom museli studenti zpracovat ve studiu a nakonec vydat jako plnohodnotná CD.

Však nejen uměním živ je člověk. Jiří Zobač byl také velký ctitel dobrého jídla a sám byl i výborný kuchař. Když ještě vyučoval na FAMU, snažil se zpříjemnit atmosféru přijímacích zkoušek výborným segedínský gulášem. To se později opakovalo, když jezdil učit na FAMO do Písku. A protože měl rád vlaky, přesvědčil některé kolegy, aby s ním do Písku jezdili vlakem. Na cestu už měl připraveny pohárky, lahev sektu a vynikající sekanou. Pánové se kochali krajinou, dali si dobrou svačinku a v dobré náladě dorazili do školy. Byl také ctitelem dobrého vína a za ním a sluníčkem jezdil rád se svojí ženou do Itálie.

O Jiřím Zobačovi by se toho dalo napsat ještě mnoho, měl nesmírně bohatý profesní život. Bude nám všem moc chybět, nejen jako uznávaný profesionál, ale i jako kamarád a skromný pohodář. ☺

Prof. Karel Jaroš mistr zvuku

FOTO: ČT

ODEŠEL STŘIHAČ JIŘÍ ŠEBELKA

Když jsem nastoupil v lednu roku 1970 jako kameraman do tehdejší ČST, byl Jirka Šebelka již jejím dlouholetým zaměstnancem. Často jsme se setkávali na různých pořadech, ale nejvíce mi utkvěla vzpomínka na můj první přímý přenos z Národního divadla začátkem toho sedmdesátého roku. Bylo to krásné představení hry *„Naši furianti“*, obsazené tehdejší hereckou elitou, které v divadle režíroval Jiří Vejražka a televize dělala přímý přenos. Možná že z té premiéry, jak divadelní i moji, jsem byl trochu nervózní. Jakmile jsem se ale postavil za kameru a vzal si sluchátka, ozval se přátelský hlas Jirky — tehdy již velmi zkušeného střihače — který mě uklidnil, že vždy včas před stříhem upozorní a že vše bude jistě v pořádku. Také bylo. Tak, jak jsem Jirku poznal za celá ta léta — do roku 2010, byl vždy naprosto klidný a spolehlivý a výborně se s ním vždy spolupracovalo. Kameramani a střihači jsou totiž na sobě velice závislí a musejí se na sebe vzájemně stoprocentně spolehnout. Jednak střihač, protože kameraman udělá včas potřebný a domluvený záběr, a jednak kameraman, protože mu na to dá střihač potřebný čas. Někdy jsou na změny opravdu jen vteřinky. Ale to s Jirkou vždy vycházelo, byl skutečný mistr! Bylo jich ovšem tenkrát v televizi více — Jana Malásková, Majka Pačajová a pomalu se rodili další...

Letos v únoru opustil řady televizních profesionálů střihač Jiří Šebelka, který se narodil 14. září 1930. Na FAMU vystudoval stříhovou skladbu. Do Československé televize nastoupil v prvních letech její existence a po jejím zániku nadále spolupracoval s Českou televizí.

Jedním z prvních pořadů, které můžeme v Archivu ČT najít, je scénické pásmo soudniček, písniček a vyprávění *Potyčky s paragrafem* z roku 1959, a jedním z posledních v roce 2004 *Diktát se Zdeňkem Svěrákem*. Za svůj profesní život realizoval stovky pořadů: televizních inscenací, seriálů, pohádek, hudebních a zábavních relací.

V roce 2013 přijal pozvání k účinkování v pořadu *Parta Analog*, v němž se desítky televizních matadorů účastnila projektu (jakési docureality), v němž měli v současné době vytvořit televizní pořad postupy z jejich profesní éry.

Televizní kolega, kameraman
Vladimír Dousek

S Jirkou jsme spolupracovali na spoustě televizních inscenací, divadelních přenosech, ale i jiných pořadech, a tak jsme se i skamarádili. Vzájemně jsme se navštěvovali na svých chatách a pořádali různé aktivity — jako fotografické výstavy u nás na zahradě, kde Jirka vystavoval své obrazy. Velmi se totiž zajímal o výtvarné umění a sám i maloval. Velice obdivoval tenkrát zcela zakázaného a jakoby neexistujícího malíře Mikuláše Medka, a také od něj měl i jeden obraz.

V televizních studiích jsme společně zestárlí a dočkali se důchodu. Přátelství ale trvalo, a občas jsme se s dalšími kamarády scházeli až do Jirkova vysokého věku — devadesáti let, kdy byl stále aktivní, o vše se velmi zajímal a také si vše pamatoval! Teprve potom nastal zlom a již nemohl sám chodit po Praze a účastnit se společných setkání. Často a rádi na něj vzpomínáme — byl to výborný, chytrý společník i kamarád!!!

Televizní kolega, režisér
Daniel Růžička

SPORTFILM FESTIVAL LIBEREC '23

26. ročník libereckého festivalu sportovních filmů přichází s novými lokacemi, atraktivním programem a propojením generací.

Letošní Sportfilm festival Liberec se uskuteční od 12. do 15. října. Úderem května bylo spuštěno přihlašování soutěžních snímků, které potrvá až do konce července. Loni se přihlásilo 323 filmů z 68 zemí světa.

Stejně jako v minulých letech, mohou producenti, výrobci, majitelé, autoři či právnické osoby přihlásit soutěžní film zdarma na www.sportfilm.cz prostřednictvím platformy filmfreeway.com. Opět se soutěží v kategoriích Olympijské ideje, Dokumenty, Sportovní osobnosti, Hrané filmy a seriály a Metodika, vzdělávání. Soutěžní snímky musí mít své první uvedení po datu 1. 1. 2018. Během slavnostního galavečera budou vyhlášeny nejen jednotlivé kategorie, ale tradičně také Hlavní cena festivalu. Na doporučení festivalové poroty uděluje Česká olympijská akademie ještě Cenu Jiřího Kösse. Novinkou loňského roku bylo zvláštní ocenění Paprsek odvahy a naděje Věry Čáslavské. Poprvé budou letos udělovány také speciální evropské ceny: Nejlepší evropský sport dokument a Nejlepší evropský hraný film. „Každým rokem se snažíme o inovace, které nám přinesou víc diváků a větší počet kvalitních sportovních filmů. To se nám zatím daří a moc se těšíme na říjen, kdy nabídneme program

SPORTFILM LIBEREC INTERNATIONAL FICTS FESTIVAL

Mezinárodní soutěžní festival televizních a filmových snímků s tematickým zaměřením na sport, olympijské ideje a hry. Cílem festivalu je ocenění nejlepších snímků v jednotlivých kategoriích a nejlepšího snímku celkově. Posláním festivalu je přispívat k rozvoji olympijských myšlenek prostřednictvím sportovního filmu a dokumentu.

Odborným garantem festivalu SPORTFILM LIBEREC INTERNATIONAL FICTS FESTIVAL 2023 je Český olympijský výbor, Česká olympijská akademie, Česká unie sportu, Filmový a televizní svaz (FITES) a INTERNATIONALE CINEMA TELEVISION SPORTIFS – Miláno.

Garantem Sportfilmu je Federation Internationale Cinema Television Sportifs (FICTS), sdružující 130 zemí. Patronát drží Mezinárodní olympijský výbor.

na sedmi lokacích v centru Liberce,“ uvádí ředitelka festivalu Renata Balašová.

Atraktivní festivalová porota

Režisér Adolf Zika., režisérka a dokumentaristka Markéta Ekrt Válková, režisérka Jana Počtová, režisér Tomáš Hodan, režisér a cestovatel Petr Horký, režisér a scenárista Tomáš Bojar. Staronovými porotci budou Zdeněk Škoda z České olympijské akademie, Jaroslav Černý z Českého filmového a televizního svazu a dlouholetý komentátor České televize, autor a scenárista Jakub Bažant.

Tradiční i nové lokace

Hlavní festivalový program v tradičních libereckých lokacích, Kino Varšava, prostory Technické univerzity a Malé výstavní síně nebo Grandhotel Zlatý Lev, nové prostory zrekonstruovaného Liebigůva paláce a Krajské vědecké knihovny.

V projektu Sportfilm Senior Kino vtahuje letos poprvé i aktivní starší generaci v rezidenci RoSa. Pro děti druhého stupně základních a středních škol v liberecké knihovně beseda s režisérem úspěšného filmu Poslední závod s Tomášem Hodanem.

Vedle besed a akcí pro děti a seniory se návštěvníci letošního Sportfilmu mohou opět těšit na zajímavé výstavy, konference a sportovní akce. ☺

SPORTFILM
FESTIVAL
LIBEREC

FOTO: SPORTFILM FESTIVAL LIBEREC

Julie Žáčková

Kdo je filmový producent?

Pro mě jako pro producentku je nejdůležitější být rovnocennou partnerkou režisérovi nebo režisérce. Považuji za zásadní podílet se na všech svých filmech nejen výkonně, ale i kreativně. Jako producentka si pečlivě vybírám, na jakých projektech budu spolupracovat — snažím se dávat šanci tvořit novým tvůrcům/tvůrkyním a otvírat prostřednictvím filmů témata, na která je nutné upozorňovat — to jsou dle mého názoru jedny ze stěžejních rolí pro naši profesi. Kromě toho by producenti měli být otevření, upřímní, odvážní a vytrvalí. Zároveň by svým působením měli pozitivně ovlivňovat prostředí, ve kterém se jako filmaři/filmařky pohybují, a beze strachu měnit zajeté struktury.

Kterého vašeho filmu si nejvíce považujete?

Zatím jsem produkovala pouze jeden celovečerní film — debut Michala Nohejla „Okupace“. Na tomto filmu si nejvíce považuju to, že se nebál vybočit ze způsobu, jakým se v české kinematografii tradičně zpracovávají historická témata. „Okupace“ byla odvážná ve své vizualitě a také ve svobodném přístupu, jakým jsme celý projekt pojali. Považuji si ale také filmů, které momentálně připravuji — ať už je to slovenský debut Martiny Buchelové nebo hororová tragikomedie Milady Těšitelové. Oba tyto filmy jsou odvážné svými tématy a formou, jakou budou tato témata zpracovávat. Obecně moc ráda spolupracuji s tvůrci a poslední dobou především tvůrkyněmi, které se nebojí rozvířit vody a zkoušet nové způsoby vyprávění.

Názor na současnou audiovizuální tvorbu — českou i světovou.

Vnímám, že v českém filmovém prostředí dochází ke znatelné proměně. Letošní rok byl zatím snad nejúspěšnějším rokem pro nastupující generaci filmařů a filmařek — české a česko-slovenské filmy soutěžily na předních festivalech a upozornily tak opět na naši kinematografii. Donedávna jsem propadala skepsi z toho, že se v českém filmu objevují pořád ta stejná témata a příběhy. Poslední rok mě ale přesvědčil o tom, že naše filmy nabírají nový dech. Líbí se mi, že se filmaři/filmařky pouštějí také do nových žánrů — ať už jsou to dystopie nebo absurdní komedie — v mezinárodním prostředí je po těchto žánrech poptávka a jsem ráda, že nezůstáváme pozadu. Samozřejmě mě i těší, že se objevuje stále více režiserek, scenáristek, producentek, ale i kameramanek. Když jsem u filmu začínala, situace byla podstatně jiná. Pokud ale chceme usilovat o co nejpestřejší nabídku filmů, je nutné dát prostor co nejpestřejší paletě tvůrců a tvůrkyně. ☺

Ondřej Trojan

Kdo je filmový producent?

Filmový producent je bloud, který při troše štěstí a přátelství se šikovnými kamarády od fochu má šanci svým pinoživým úsilím sebe a svou rodinu uchránit před hladem a zimou a prožít tak mihotavé chvíle štěstí. Ba nastalo v mém životě i pár chvil, kdy jsem si ve svém bloudství připadal důležitý, ba potřebný a chtěný. Jakožto producent samouk jsem se k tomu všemu dosápal samozřejmě nezměrnou pílí, vytrvalostí a dřním v potu tváře do úmoru. Kdo se domnívá, a takových je hodně, že filmoví producenti jsou lehkoživkové tyjící z práce jiných, mnohem potřebnějších a talentovanějších lidí, je mdlého rozumu zablěšený skunk.

Kterého vašeho filmu si nejvíc považujete?

Snažím se ještě pořád se neohlížet a cválaje na hrkotavé kobylce se sudlicí a palcátem hledět směle vpřed. Chci věřit tomu, že jsem svůj život nezmrhal zcela a že po mně přeci jen něco zůstane, coby poselství příštím generacím. Ta ať si to přebere a roztrídí po svém.

Případně názor na současnou audiovizuální tvorbu — českou i světovou.

Inu je to takové hodně pestré, ode zdi ke zdi, řekl bych. Jsem rád, že vytvářím cosi virtuálního, co nevisí v galeriích, aby se mi na to někdo nepřilepil. Mějme se rádi a buďme šťastní, ještě pořád nám nelítaj bomby na naše chatrče, což je v dnešní době výdobytek, který bychom měli žehnat a ne furt žehrat. ☺

KDO JE FILMOVÝ PRODUCENT?

OMLOUVÁME SE A NAPRAVUJEME:
Právě nyní publikujeme text Ondřeje Trojana. Filmová producentka Julie Žáčková není Lucie, jak bylo mylně uvedeno. Děkujeme za shovívavost a text se správným jménem uveřejňujeme znovu.

TRILOBIT NENÍ TROGLODYT

poznámky k 36. ročníku
audiovizuální ceny

Vladimír Just pro Divadelní noviny,
únor 2023 — upraveno

Naše nejstarší — nepočítáme-li Karlovy Vary — audiovizuální cena, TRILOBIT BARRANDIEN, je typickým plodem v české kinematografii opravdu *zlatých* šedesátých let. V současnosti nulový zájem médií mainstreamových i alternativních, printových i elektronických. Ten nezám, například ve srovnání s Českým lvem, Cenou kritiky a dalšími podniky tohoto druhu, hraničí až s jistou setrvalou ignorancí. Příklad za mnohé: nedávno jsem četl z pera renomované kritičky upřímný povzdech, jaká je prý škoda, že zcela bez zájmu a ocenění prohučel loni naší mediální krajinou Bambuškův opus *Lidi krve* — přitom snímek jen o pár měsíců před tímto výrokiem dostal cenu TRILOBIT 2022, a to v přímém přenosu na TV Art. Podobná ignorace v minulých letech opakovaně zaznívala i v debatách odborníků na Artzóně a jinde.

K čemu je na světě TRILOBIT?

Za to, že po šestatřicetiletém trvání zatím TRILOBIT nepřišel na buben úplně, vděčí každoročně jen enormnímu nasazení několika málo jedinců z pořadatelské

organizace FITES (Český filmový a televizní svaz). Seděl jsem už v nejrůznějších porotách, udělujících ceny za umělecké výkony, od cen festivalových, tuzemských i mezinárodních, přes studentské až po ty ministerské či státní, ale s tím, co zažívám na TRILOBITU, jsem se nesetkal nikde: abych dlouhé hodiny debatoval nad každým z mnoha desítek děl, jež prošly předvýběrem. Devíticenná porota, již jsem měl tu čest předsedat, musela předtím zhlédnout během pár týdnů kolem 150 původních českých audiovizuálních opusů všech žánrů, televizních, filmových, streamových, hraných, dokumentárních, seriálových i experimentálních, produkováných soukromými i veřejnoprávními platformami. Podmínkou ocenění případných přeshraničních koprodukcí byla vždy výrazná česká stopa.

Byla zde i jiná kritéria výběru. Ta nejenže nepřihlíží k jindy vyznávanému náboženství „sledovanosti“, ale ani samotná umělecká hodnota, vzývaná, alespoň slovně, i jinde, nebyla jediným kritériem. Spíš jen jakýmsi samozřejmým předpokladem. Dalším důležitým rozměrem bývá hodnota etická, mravní — a s tím i společenský či občanský přesah díla (ne nadarmo porota udělovala každoročně i cenu Václava Havla, nyní cenu *Moc bezmocných*: zde i jinde takový přesah převažuje nad případnými čistě formálními „nedokonalostmi“).

FOTO: PETR MAKOVICKA

Proto se stává — a je to naší ambicí —, že cena upozornění i na díla kritikou, diváky, distributory či editory fatálně přehlížená, bagatelizovaná nebo úplně ignorovaná. Ta, která, nebýt TRILOBITA, by širší, ale lecky ani odborná veřejnost vůbec nezaznamenala. Loni odměněný Miroslav Bambušek byl jen jedním příkladem z mnoha.

Většina — snímků, odměněných TRILOBITEM 2023, byla pro mne radostným zjištěním, že mladší i nejmladší generace znovu a po svém zdvihá z vod zapomnění a editorského nezájmu mimo jiné i žánrový typ tzv. sociálního dokumentu, popřípadě polohraného-polodokumentárního filmu, kriticky si všímajícího společenských témat, jež se už málem zdála být pro mladší generaci pasé. Myslím, že mluvím za celou porotu, když uvedu, že všichni jsme teprve při předávání cen v Dolních Břežanech při pohledu na ty tváře překvapeně zírali. Aniž jsme se na tom jakkoli dohodli, aniž bychom je jakkoli předem zvýhodňovali — vlasně jsme až na výjimky ocenili takřka výhradně mladé a nejmladší tvůrce.

Obzvlášť vzácné kategorie

Bažit po efektech všeho druhu je jedna věc, a druhá cesta, pro mne cennější, je nalézat a objevovat neznámé ve známém. Vzácnými případy tohoto typu jsou i snímky, v nichž tvůrce nějakým neotřelým způsobem uchopí téma zdánlivě už vyčerpané a „obehrané“, a objeví na něm a v něm netušené rozměry, jakkoli jde o tak tradiční, zdánlivě pro umění dávno ztracený formát, jakým je televizní seriál. Příkladem je *Pět let* scenáristky Sary Zeithammerové a režiséra Damiána Vondráška (hlavní cena TRILOBIT). Desetidílnná série 13 až 23minutových epizod dokazuje, že i na zdánlivě nadužívané téma dávného znásilnění (nečeský překlad: „nonkonsenzuální styk“ — fuj!) lze natočit jako něco zgruntu nového. Příběh, který nemá padoucha ani hrdinu, zato klade před nás mimořádně naléhavou otázku, nakolik se urputná snaha o mediální prezentaci takového případu může neblaze podílet na osudu dvou, zprvu nevinných mladých lidí, a jejich blízkých. Mladí tvůrci namísto černobílých soudů na tu či onu stranu položili nám všem kruciólní otázku po dobrých úmyslech a jejich mediálních zptvoření.

Podobně silného efektu na úplně jiném poli dosáhl režisér Tomáš Bojar dokumentem *Good Old Czechs*. Co všechno už jsme viděli, četli nebo poslouchali o statečnosti a odvaze československých letců v RAF — i o „odměně“, kterou jim v podobě kriminalizace po válce nakonec přichystali komunisté. A přece zvukové, stříhové a režijní ztvárnění zdánlivě starého příběhu, vycházející nikoli z mudrování historiků, scenáristů či romanopisců, nýbrž z autentických vzpomínek statečných letců Františka Faitla a Filipa Jánského, působí zcela nově.

A nakonec jsem si nechal, alespoň pro mne, to emotivně nejpůsobivější, opus mladé režisérky Terezy Nvotové *Světlonoc*. Byl z těch, které jsem si nenechal ujít po seznámení doma na monitoru i v kině — a bylo to nebe a duď. Teprve na plátně jsem objevil pravou filmovou báseň.

Ukazuje se, že i témata, jakými jsou násilí na ženách a zakořeněné předsudky uzavřené komunity proti každé jinakosti, předsudky, jež i v 21. století vedou až k iracionální davové agresi a k následné volbě populistů, že toto vše lze zpracovat i jinak než obvyklou přímočaře publicistickou metodou. Totiž imaginativně, metaforicky, s citem pro tajemství a nejednoznačnost básnického obrazu. Čili přesně to, co na filmu větší nové kritice (tuzemské, nikoli zahraniční, viz ocenění v Locarnu) nejvíce vadilo.

Dva tipy a na závěr jeden Citrón

Na závěr ještě dva tipy, pro které se mi nepodařilo v porotě získat dost hlasů, ale se čtenáři se o ně podělím. Především je to Krobotův autorský film, dle mého názoru zatím jeho nejlepší, *Velká premiéra*. Nepochopení kritiky chápu, jen si neumím vysvětlit (distribuce?), aspoň podle statistik, nepochopení divácké. Utekl mi v kině, a tak jsem po celý čas prořval a smíchy probřečel doma u obrazovky, nestává se mi to samotnému často. Jeden z mála filmů v čistém žánru absurdní komedie, kruté i empatické zároveň, srovnatelné s vrcholnými díly šedesátých let, díly Passerovými, Formanovými, Papouškovými i Němcovými. Chápu, že trapný humor, humor z permanentní nekomunikace jako ústřední komunikace, není pro každého. Ale pro každého je zcela stoprocentně trapno míjení a nepochopení dvou světů, světa tvořivých performerů a světa těch, kteří mají z božího dopuštění nebo z dopuštění peněz rozhodovat o kultuře. V Krobotově hláске „kultura je za trest“ je pro mne obsažen veškerý hořkosmutný humor dnešní doby a dnešní (ne)kultury.

Dalším snímkem, jemuž alespoň cena za herecký výkon utekla Pavla Tomicová (ve filmu výkon životní) o jeden hlas, byl vlastně kolektivní autorský snímek *A pak přišla láska...* nejen Tomicová, i další herci dostali pouze hrubý námět, scénář teprve dotvářeli — vlastně dotvářely — v průběhu vzniku filmu. Výsledek — skvěle rozehrané noetické nejednoznačnosti: už už to vypadalo, že půjde o laciné odsouzení okultních praktik, jenže v závěru je všechno trochu jinak. Odsuzovat předem cokoli, co pomůže hlubšímu pochopení a lásce v rodinných propletech (vztahy matka — dcera), se ukazuje přinejmenším jako krátkozraké. Víc nebudu prozrazovat. (Samozřejmě, kdyby mě rámeček těchto úvah netlačil ke škrtům, ještě bych přiřadil k těm, kteří těsně neprošli hlasováním, i dokument Viktora Portela *Vyšetrůvatele*, o mezinárodně souzených zločinech a zločincích v bývalé Jugoslávii. Dnes díky Ukrajině pozoruhodně aktuální!).

A jako tečka kontroverzní *Citrón*. Vitaminy pro Volební výbor PS Parlamentu jsme tentokrát zaslali pro povzbuzení odvahy. Odvahy k nepopulárním opatřením v audiovizí, jako je vazba veřejnoprávních poplatků na inflaci, ale hlavně novela zákona o Audiovizí. A to tak, aby zasáhla i globální hráče typu Netflix či Amazon. Zbohatlíky, kteří na rozdíl od jiných evropských států u nás mají možnost parazitovat na mediálním trhu bez jakýchkoli jinde samozřejmých závazků k domácí původní tvorbě... ☹

INZERCE V SYNCHRONU

OBÁLKA barevná

ucho 30 000 Kč 1. strana / vnější	zápatí 25 000 Kč 1. strana / vnější	celá stránka 20 000 Kč 2. strana / vnitřní	celá stránka 18 000 Kč 3. strana / vnitřní	celá stránka 25 000 Kč 4. strana / vnější
---	---	--	--	---

VNITŘEK barevný

15 000 Kč 1 stránka	25 000 Kč 2 stránky	u redakčního textu 10 000 Kč 1/2 stránky na výšku nebo na šířku	u redakčního textu 8 500 Kč 1/3 stránky na výšku nebo na šířku	u redakčního textu 7 000 Kč 1/4 stránky na výšku nebo na šířku
------------------------	------------------------	---	--	--

VLASTNÍ TEXT (po konzultaci s redakcí):

1 strana článek + foto — 10 000 Kč
2 strany článek + foto — 18 000 Kč

VKLAD — KARTIČKA (jednostranná; oboustranná):

1 stránka A4 — 10 000 Kč; 15 000 Kč
2 stránky A4 — 15 000 Kč; 22 000 Kč
1/2 stránky — 8 000 Kč; 12 000 Kč
1/3 stránky — 7 000 Kč; 10 500 Kč
1/4 stránky — 6 000 Kč; 9 000 Kč

OPAKOVANÁ INZERCE — SLEVY:

opakování inzerce 2x — sleva 10 %
opakování inzerce 3x — sleva 20 %
opakování inzerce vícekrát — dle dohody
individuálně řešíme i možnosti barteru,
maximálně do výše 1/2 ceny inzerce

KONTAKT PRO INZERCÍ:

info@fites.cz
Zdena Čermáková, +420 724 216 657
Jana Tomsová, +420 730 146 751

ČLENSKÉ PŘÍSPĚVKY:

— platbu je možné provést bankovním převodem nebo složenkou typu A
— prosíme přednostně hradit bezhotovostně na účet: **22004286172010**
— do zprávy pro příjemce napsat tiskacím písmem celé jméno a poznámku ČP (členský příspěvek) a letopočet, kterého roku se platba týká (např. Jan Novák ČP/2023)
— na složenku do zprávy pro příjemce taktéž čitelně vypište své jméno a letopočet roku, kterého se platba týká
— pro platbu složenkou je adresa příjemce: Český filmový a televizní svaz FITES, z.s., Korunovační 164/8, 170 00 Praha 7

VÝŠE ROČNÍHO ČLENSKÉHO PŘÍSPĚVKU (věk / částka):

— 0 — 65 let / 600 Kč
— 66 — výše let / 300 Kč
— myšlen věk v daném roce dovršený

TECHNICKÉ POŽADAVKY PRO DODÁNÍ INZERÁTU:

— tiskové pdf s ořezovými značkami
— barevnost — CMYK (4/4), rozlišení — 300 dpi
— pokud bude inzerát na spad, vždy přidat spadávku / tj. 3 mm na každé straně (např. při velikosti 1:1 = 210 × 280 mm bude velikost se spadem = 216 × 286 mm)

Činnost a aktivity FITES podporují

Ochranná asociace zvukařů — autorů, z.s.

Ochranná asociace zvukařů — autorů, z. s. (OAZA) vznikla v roce 2003 jako profesní organizace sdružující na principu dobrovolného členství mistry zvuku. Od roku 2006 vystupuje OAZA již jako kolektivní správce majetkových autorských práv mistrů zvuku na základě oprávnění, které jí bylo uděleno Ministerstvem kultury České republiky.

Co dělá Ochranná asociace zvukařů — autorů, z.s.

Základním a hlavním posláním OAZA je vyvíjet veřejně prospěšné činnosti při ochraně a správě práv zvukařů — autorů (tzv. mistrů zvuku) jakožto ochranná organizace autorská — kolektivní správce.

OAZA však plní také další cíle činnosti, jimiž jsou především osvětová a vzdělávací činnost, motivace a podpora mládeže a talentů v oblastech zvukové tvorby a dalších příbuzných oblastech, spolupráce s profesními organizacemi a sdruženími autorů, vědeckými a odbornými ústavy, s vysokými školami a dalšími kulturními institucemi a pracovníky v oblasti kultury, pořádání odborných kurzů, školení a jiných vzdělávacích akcí včetně lektorské činnosti, činnost sociální podpory pro autory a jiné nositele práv. Dále se také OAZA angažuje v oblasti podpory původní tvorby českých autorů podporou mnoha kulturních a jiných akcí.

**OAZA již sdružuje více než 700 českých
mistrů zvuku**